

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA
Študijski program: Razredni pouk

ANALIZA BESEDIL IZ SERIJE *BLAZNO RESNO*
PISATELJICE DESE MUCK
DIPLOMSKO DELO

Mentor:
red. prof. dr. Igor Saksida

Kandidatka:
Katja Terčič

Ljubljana, januar, 2012

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila svojemu mentorju, dr. Igorju Saksidi, za strokovno svetovanje, spodbudo in usmerjanje pri nastajanju diplomske naloge.

Zahvaljujem se svoji družini, zaročencu in prijateljem, ki so mi v času študija in pri pisanju diplomskega dela stali ob strani in me na tej poti tudi podpirali.

Prav tako se zahvaljujem vsem zaposlenim v OŠ Venclja Perka Domžale, ki so mi omogočili izvedbo specialnodidaktičnega dela diplomske naloge in me pri tem spodbujali in mi nudili pomoč.

IZVLEČEK

Namen diplomske naloge je opredeliti mladinsko književnost in podrobneje predstaviti značilnosti realistične oz. resničnostne proze v sodobni mladinski književnosti. Prav tako je namen analizirati dela pisateljice Dese Muck, serije knjig *Blazno resno*.

Diplomska naloga predstavlja avtorico Deso Muck, njeno življenje, biografijo in bibliografijo. V diplomski nalogi so predstavljena in analizirana dela pisateljice Dese Muck, serije knjig *Blazno resno: Blazno resno o seksu, Blazno resno popolni, Blazno resno zadeti, Blazno resno slavni in Blazno resno o šoli*. Knjige so analizirane po postopku: potek dogajanja in književne osebe, književni čas in književni prostor, nato sledi analiza snovi, teme in motivov.

Obravnavana dela tematizirajo odraščanje mladega človeka, zato je v tem procesu etika in spolnost pomembna in v nadaljevanju diplomske naloge tudi analizirana. Spolnost se skozi dela pojavlja posredno ali neposredno, saj je v knjigi obravnavana preko medčloveških odnosov.

Odlomek iz knjige *Blazno resno popolni* sem uporabila pri pedagoškem delu, pri uri slovenščine. Izvedla sem jo v petem razredu osnovne šole na temo pravila lepega vedenja.

KLJUČNE BESEDE

Desa Muck, mladinska književnost, serija *Blazno resno*, realistična proza, etika in spolnost.

ABSTRACT

The aim of this paper is to define youth prose and to describe characteristics of literary realism or realistic prose in contemporary children's prose as well as to analyse the work of Desa Muck, namely her series *Blazno resno*.

The paper presents the author Desa Muck, her life, biography and bibliography. The paper presents and analyse the series *Blazno resno: Blazno resno o seksu, Blazno resno popolni, Blazno resno zadeti, Blazno resno slavni* and *Blazno resno o šoli*.

The books are analysed according to the following procedure: action development and protagonists, time and place, followed by analysis of the main topics and motifs.

The discussed works deal with a growing young person, thus ethics and sexuality are important in this process and analysed in this paper. Sexuality appears in Muck's works either directly or indirectly, because it is presented through relationships among people.

I used an extract from the book *Blazno resno popolni* during my pedagogical work in the Slovenian class. I performed the lesson in the 5th grade of primary school when discussing the topic of good manners.

KEY WORDS

Desa Muck, youth prose, series *Blazno resno*, realistic prose, ethic and sexuality.

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	ii
IZVLEČEK	iii
ABSTRACT	iv
1 UVOD	1
2 MLADINSKA KNJIŽEVNOST	3
2.1 Opredelitev mladinske književnosti	3
2.2 Realistična oz. resničnostna proza v sodobni mladinski književnosti	5
2.3 Trije modeli realistične proze v sodobni mladinski književnosti	16
3 ŽIVLJENJE IN DELO DESE MUCK	19
3.1 Biografija	20
3.2 Bibliografija	23
4 ANALIZA LITERARNIH DEL SERIJE <i>BLAZNO RESNO</i>	25
4.1 <i>Blazno resno o seksu</i>	25
4.1.1 Potek dogajanja in književne osebe	25
4.1.2 Književni čas	29
4.1.3 Književni prostor	29
4.2 <i>Blazno resno popolni</i>	29
4.2.1 Potek dogajanja in književne osebe	29
4.2.2 Književni čas	33
4.2.3 Književni prostor	33
4.3 <i>Blazno resno zadeti</i>	34
4.3.1 Potek dogajanja in književne osebe	34
4.3.2 Književni čas	37
4.3.3 Književni prostor	37
4.4 <i>Blazno resno slavni</i>	38
4.4.1 Potek dogajanja in književne osebe	38
4.4.2 Književni čas	41
4.4.3 Književni prostor	41
4.5 <i>Blazno resno o šoli</i>	42
4.5.1 Potek dogajanja in književne osebe	42
4.5.2 Književni čas	44
4.5.3 Književni prostor	44

5	SNOV, TEMA IN MOTIVI V DELIH SERIJE <i>BLAZNO RESNO</i>	45
5.1	Snov, tema in motivi v knjigi <i>Blazno resno o seksu</i>	45
5.2	Snov, tema in motivi v knjigi <i>Blazno resno popolni</i>	45
5.3	Snov, tema in motivi v knjigi <i>Blazno resno zadeti</i>	46
5.4	Snov, tema in motivi v knjigi <i>Blazno resno slavni</i>	46
5.5	Snov, tema in motivi v knjigi <i>Blazno resno o šoli</i>	47
6	O ETIKI IN SPOLNOSTI V SERIJI <i>BLAZNO RESNO</i>	48
6.1	Etika in spolnost v knjigi <i>Blazno resno o seksu</i>	49
6.2	Etika in spolnost v knjigi <i>Blazno resno popolni</i>	51
6.3	Etika in spolnost v knjigi <i>Blazno resno zadeti</i>	52
6.4	Etika in spolnost v knjigi <i>Blazno resno slavni</i>	52
6.5	Etika in spolnost v knjigi <i>Blazno resno o šoli</i>	52
7	UPORABA DELA <i>BLAZNO RESNO POPOLNI</i> PRI URI SLOVENŠČINE.....	53
7.1	Priprava na uro slovenščine.....	53
7.2	Analiza ure slovenščine:.....	54
8	ZAKLJUČEK	56
9	VIRI IN LITERATURA.....	58
9.1	Strokovna literatura	58
9.2	Leposlovna literatura	59
10	PRILOGE	i
10.1	Učna priprava	i
10.2	Odlomek	iv
10.3	Naloge učencev.....	vi

1 UVOD

Vsak človek mora v življenju odrasti, vendar je ta pot dolga in kdaj tudi težavna. V času odraščanja mladostnik dobi mnogo navodil, mnenj in takrat je zelo pomembno, da si človek pridobi čim več koristnih informacij in si tako ustvari nekakšno svoje mnenje, ki bo res samo tvoje. Branje knjig daje človeku nekakšno znanje, to pa daje človeku tudi moč in varnost za nadaljnjo življenje in pot, ki ga še čaka.

V življenju so vse obravnavane teme serije *Blazno resno* zelo pomembne in se z njimi mladostniki največkrat srečujejo, čeprav se o njih še zmeraj premalo pogovarjajo. Mladostniki o spolnem in ljubezenskem dozorevanju, problemu zasvojenosti in odvisnosti, pomenu in smislu lepega vedenja, o stiskah in težavah v šoli še vedno premalo vedo. V današnjem času imamo srečo, da so takšne knjige na knjižnih policah, saj se tako lahko otroci kljub pogovorom s starši in učitelji, tudi sami že srečajo s temami in s knjigami, ki iskreno in nepokroviteljsko nagovarjajo mlade in jih nekako poučijo o vseh občutljivih temah, pred katerimi ima večina ljudi še vedno nekakšno zadržanost.

Tudi sama sem v svojih mladostniških letih prebrala serijo knjig *Blazno resno*, ki se mi je v tistih časih zelo utrnila v moj spomin, zato sem dobila tudi veliko željo po ponovnem branju knjig serije. Knjige so mi dale nekakšen povod za mojo diplomsko nalogo, to pa predvsem zato, ker so mi teme v knjigah zanimive, saj je v vseh delih tema odraščanje mladega človeka in pasti, ki ga na tej poti čakajo.

V diplomski nalogi sem najprej opredelila mladinsko književnost in realistično oz. resničnostno prozo v sodobni mladinski književnosti. Prav tako delo obravnava življenje in delo pisateljice Dese Muck. Najprej sem predstavila njeno življenje in biografijo, nato pa tudi bibliografijo, kjer sem najprej predstavila pisateljčina mladinska dela, nato so sledila dela za odrasle in na koncu sem navedla še prevode njenih knjig.

V nadaljevanju sledi analiza literarnih del *Blazno resno o seksu*, *Blazno resno popolni*, *Blazno resno zadeti*, *Blazno resno slavni* in *Blazno resno o šoli* po postopku: potek dogajanja in književne osebe, književni čas in književni prostor. Prav tako sem v diplomski nalogi

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

analizirala snov, temo in motive serije *Blazno resno*. Pomembna tema serije v procesu odraščanja mladega človeka je tema o etiki in spolnosti, zato sem tudi to analizirala.

V šoli sem izvedla uro slovenščine na temo pravila lepega vedenja. Obravnavali smo odlomek iz knjige *Blazno resno popolni* pisateljice Dese Muck. Z učenci smo odlomek prebrali, ga analizirali, nato pa smo diskutirali o dani temi.

Rezultati raziskave mojega dela in pisanje diplomske naloge je nastalo na podlagi prebrane literature, iz katere sem izpeljala tudi analizo, ugotovitve in predloge. S pomočjo do sedaj napisanih raziskav sem analizirala, primerjala ter odkrivala podobnosti in razlike že obstoječih ugotovitev. Strokovne podatke sem našla predvsem v zapisih Igorja Saksida, Dragice Haramija in Marjane Kobe. Raziskovalna metoda je potekala na podlagi branja in študija strokovne in leposlovne literature.

2 MLADINSKA KNJIŽEVNOST

2.1 Opredelitev mladinske književnosti

Pojem mladinska književnost je besedna zveza, sestavljena iz prilastka mladinska in jedra književnost, kar pomeni, da je to književnost posebnega tipa. Mnogo definicij, ki definira ta pojem pravi, da je njena posebnost predvsem specifični bralec (prim. Saksida, 1994).

Mladinska književnost je naslovniška zvrst književnosti in izhaja iz avtorjevega doživljanja otroštva. Njeno bistvo je umetniškost. Oblikovane in vsebinske značilnosti (motivi, teme, žanri) pa jo ločujejo od nemladinske književnosti. Namenjena je predvsem bralcu do starostne meje osemnajst let. Najbolj kakovostna nagovarja tudi odraslega bralca, kar pomeni, da je naslovniško univerzalna (prim. Saksida, 2001).

Za to naslovniško zvrst se uporablja več sopomenskih besednih zvez: otroška/mladinska književnost/literatura, mladinsko slovstvo. Besedno zvezo mladinska književnost uporabljajo sodobne teoretične opredelitve kot nadpomenko. Zajema otroško književnost in najstniško književnost, tj. mladinsko književnost v ožjem pomenu besede. V okvir tako opredeljene mladinske književnosti uvrščajo:

- dela, napisana posebej za mladino,
- dela, ki so bila napisana kot nemladinska književnost, a so v procesu recepcije postala mladinska,
- priredbe in predelave del.

(Prav tam: 405).

Mladinska književnost je prilagojena sprejemnim zmogljivostim mladega, ne odraslega bralca, ki niti iz izkušnje niti po znanju o svetu ne ve toliko, kolikor odrasli bralec. »Odrasla« besedila, v katerih pisatelj upošteva razmeroma visoko stopnjo bralčeve življenjske izkušnosti in znanja, so mu zato nedostopna, nerazumljiva in zato tudi nezanimiva. Pisatelj mora upoštevati igrivi svet mladega bralca in ga pri tem tudi upoštevati, če seveda želi, da bodo njegovo pisanje mladi bralci brali ali poslušali. Pri tem delu pa je znano, da ni noben

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

drug bralec manj prizanesljiv od otroškega, saj če ga reč ne zanima, se je ne bo lotil. Otroški bralec se s starostjo hitro spreminja. Kar mu je bilo zanimivo pri štirih, mu ni več pri osmih, in kar mu je bilo zanimivo pri osmih, mu ni več pri štirinajstih. Zato ločujemo v otroški literaturi starostne tipe bralcev, ki so prilagojeni mentalni, to je duševni starosti otroškega bralca (prim. Kmecl, 1996).

Avtopoetike odražajo zanimiva pojmovna bistva, posebnosti in branja mladinske književnosti.

- Pisati mladinsko književnost pomeni pisati književnost nasploh – vrednotenjski vidik: obe naslovniški zvrsti sta izenačeni glede na umetniškost.
- Pisati mladinsko književnost pomeni vživljati oz. vračati se v otroštvo (»spominjanje na otroštvo«) – prevladujoča je torej komunikacija med odraslim in otrokom, kar pomeni, da iz območja sodobne avtorske mladinske književnosti izpade spontana otroška ustvarjalnost.
- Mladinska književnost je dialog z otroštvom, nastaja iz potrebe odraslega po komunikaciji z otroštvom – tudi za mladinsko književnost je torej bistven »užitek dialoga« kot temeljni užitek branja književnosti.
- Mladinska književnost se povezuje s književnostjo za odrasle – v opusih različnih avtorjev je mogoče opazovati vsebinske, idejne in slogovne vzporednice med mladinsko in nemladinsko književnostjo.
- Osrednje značilnosti mladinskih del so humor, zvočnost, igrivost, (otročka) izkušnja in čudenje, hkrati pa je v njih zaznati tudi t. i. tabu teme oz. »male proteste«. Bistvena za povojno in predvsem za sodobno mladinsko književnost je torej pestrost vrst, motivov in tem, kar pomeni, da mladinske književnosti ni mogoče zvesti le na eno prevladujočo vrsto ali tematski sklop.
- Mladinska književnost je zanimiva za otroka in odraslega – pri analizi ter kritiki mladinske književnosti se je smiselno izogibati absolutiziranju estetskega okusa bodisi mladega bodisi odraslega bralca; zanimivo je, da najkakovostnejša besedila klasične in sodobne mladinske književnosti nagovarjajo tako prvega kot drugega, npr. Prežihov Voranc, N. Grafenauer, S. Makarovič (Saksida 2001: 405).

Poleg zgoraj navedenih avtopoetik je v zvezi z avtorjem zanimivo tudi vprašanje perspektiv, tj. prevzemanje otroškega pogleda na stvarnost. Nekatere perspektive izhajajo iz ideološkega

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

pojmovanja otroštva, te pa izhajajo iz razkoraka ali iz zблиževanja z otroštvom. Otroštvo kot igra, realnost, možnost upora, čudenje, iracionalna razlaga sveta, spomin; to so raznolike podobe otroštva, katere perspektiva zблиževanja z otroštvom tudi prinaša.

Drugi predmetni člen je besedilo. Tipologija zvrsti (poezija, proza, dramatika) in vrst (npr. kratka sodobna pravljica) izhajata ob upoštevanju starosti bralca. Proza je najbolj razvejana zvrst mladinske književnosti. Vsebuje primere pravljичnega in resničnostnega pripovedništva in celo avtobiografske zapise. Slikanico uvrščamo v posebno kategorijo, saj jezikovna in likovna govorica predstavljata neločljivo celoto.

Naslednjo predmetno področje tretjega člena je naslovník, s katerim se podrobno ukvarja t. i. veda o mladem bralcu, ki raziskuje predvsem bralni razvoj in možnosti razvijanja bralne spodobnosti (prim. Saksida, 2001).

2.2 Realistična oz. resničnostna proza v sodobni mladinski književnosti

Z realistično mladinsko prozo na Slovenskem so se največ ukvarjali Dragica Haramija, Marjana Kobe in Igor Saksida.

Igor Saksida deli sodobno mladinsko prozo na dve skupini: realistična oz. resnična proza in iracionalna oz. neresnična proza. V prvo skupino sodi pripoved s človeškimi osebami, živalska zgodba, avtobiografska pripoved, zabavna oz. trivialna pripoved. V drugo skupino pa sodi klasična umetna pravljica in povedka, živalska pravljica, nesmiselnica, sodobna pravljica in fantastična pripoved (prim. Saksida, 2001).

V območje realistične mladinske proze uvrščamo vseh pet del serije *Blazno resno*, v katerih se tekstualna resničnost načeloma giblje v okvirih izkustveno preverljivega sveta. Termin realistična mladinska proza se navezuje na besedila, kjer se pri izboru snovi oz. tem in v načinu upovedovanja le-teh naslanja na socialno resničnost in čim bolj avtentično uprizarja vsakdanjo problematiko otrok in mladine v njihovem realnem okolju. Pojem realizem ne pomeni oznake za literarnozgodovinsko obdobje, ampak se v zvezi z mladinsko književnostjo navezuje na upodabljanje realnega, objektivnega sveta (prim. Kobe, 1987).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Realistična oz. resničnostna proza je prevladujoča in najboljša vrsta zgodbe z otrokom oz. najstnikom kot glavnim junakom. Ta skupina pripovedi pa zajema besedila o realnem svetu in sodobnem otroku/mladostniku v njem (prim. Saksida, 2001).

Saksida oblikuje preglednico vrst realistične oz. resničnostne proze, kamor uvrščamo tudi serijo knjig *Blazno resno* in jo deli na literarne vrste: pripoved s človeškimi osebami, živalska zgodba, avtobiografska pripoved, zabavna oz. trivialna pripoved, sodobne pravljice (prav tam: 426).

Realistično oz. resničnostno prozo Saksida deli na:

- pripoved s človeškimi osebami,
- živalska zgodba,
- avtobiografska pripoved,
- zabavna oz. trivialna pripoved.

(prav tam: 427).

Pripoved s človeškimi osebami

Serijo *Blazno resno* uvrščamo med realistična prozna dela, natančneje med pripovedi s človeškimi osebami, zato bom to pripoved natančneje predstavila. Glavni junak je otrok oz. mladostnik. Pripoved prikazuje aktualne probleme in konflikte današnjega časa.

Igor Saksida, v knjigi *Slovenska književnost III*, povzema značilnosti pripovedi s človeškimi osebami po Marjani Kobe. Dela je možno razvrščati po različnih značilnostih.

- Starost glavnih literarnih oseb:
 - sodoben mestni otrok, ki je star do 8, 9 let,
 - najstnik oz. najstnica, do 15. leta in med 15. in 18. letom starosti.
- Število glavnih literarnih oseb:
 - posameznik,
 - skupina,
 - otrok in žival.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- Tematika:
 - odraščanje,
 - igra,
 - družina,
 - šola,
 - srečanje z vrstniki in odraslimi,
 - konflikti.

- Razpoloženje:
 - vedra pripoved o vsakdanjosti mladine,
 - konfliktno tudi tragično soočenje mladostnika in okolice.

- Tehnika pripovedi:
 - prvoosebna otrokova pripoved,
 - tretjeosebna pripoved odraslega.

(prim. Saksida, 2001).

Resničnostna proza se tudi slogovno spreminja. Najprej je bil zanj značilen knjižni jezik, to je bilo v petdesetih in šestdesetih letih, kasneje pa se je kot način izražanja uveljavil sleng (prav tam: 445).

Prikaz značilnosti pripovedi s človeškimi osebami v seriji del *Blazno resno*. Starost glavnih literarnih oseb je v seriji knjig *Blazno resno* do 15. leta starosti. Po številu glavnih oseb so v knjigi posamezniki in skupina oseb. V seriji je ogromno najstniške tematike, s katerimi se odraščajoči mladostniki srečujejo. V knjigah pisateljica spregovori o problemih, ki najstnike vznemirjajo, zato pisateljica poskuša na sproščen in odkrit način spregovoriti in predstaviti mladostniku nekatere pomembne teme: spolnost, lepo vedenje, zasvojenost, filmski svet. Namen pisateljice je, da bi se najstniki znebili strahu in odpora pred odraščanjem tako telesnim kot tudi spolnim, pred mamili, ki vodijo v zasvojenost in pred zasvojenici, ki jih lahko srečamo na vsakem koraku, pred bontonom, slavnostjo in šolo. Razpoloženje v knjigah je vedro, saj pisateljica na komičen in šaljiv način predstavlja teme mladostnikom.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Kljub obravnavani problematiki odraščanja je razpoloženje humorno, na nekaterih mestih že skoraj ironično in celo samoironično, to pa pripomore k reševanju zagat na manj boleč način, v katerih se znajdejo posamezni literarni liki (prim. Haramija, 2009). Razpoloženje v knjigah je tudi konfliktno in tragično soočanje mladostnika z okolico. Tehnika pripovedovanja je v seriji *Blazno resno* različna, saj v knjigah zasledimo vse tri tipe pripovedovalca, ki se pojavljajo v slovenski mladinski prozi.

V seriji knjig *Blazno resno* so uporabljene slogovno zaznamovane besede. Te pa razodevajo sporočevalca, in sicer njegovo razmerje do predmetnosti, njegovo pokrajinsko pripadnost in pripadnost starostni ali interesni skupini, njegovo strokovno področje (prim. Križaj Ortar idr., 2003).

V seriji knjig *Blazno resno* se pojavijo čustveno zaznamovane besede (slabšalnice, zmerljivke/psovke in prostaške (vulgarne) besede), pokrajinsko pogovorne besede, slengovske besede, žargonske besede in novejšje besede (neologizmi). Knjige so sicer napisane v knjižnem jeziku, vendar so v njih očitno opažene zgoraj navedene prvine. Takšno prepletanje opazimo v jeziku pripovedovalke in tudi v jeziku drugih (*drugih* zato, ker je v delih *Blazno resno popolni* in *Blazno resno zadeti* pripovedovalka hkrati ena izmed literarnih oseb), predvsem mladostniških literarnih oseb. V delu *Blazno resno zadeti* so najmočnejše zastopane prvine čustveno zaznamovanih besed, slenga in žargona, predvsem pa se to vidi v jeziku mladostniških literarnih oseb.

V delih je uporabljen jezik čustveno zaznamovanih besed:

- slabšalnice: smrklja, svinjarija,
- zmerljivke/psovke: prasica,
- prostaške (vulgarne) besede: ščijem, drek, sekret.

V delih so uporabljene pokrajinsko pogovorne besede in besedne zveze:

- pokrajinsko pogovorne besede: dost te mam, čez komot ga ni, havba, lušno.

Slengovske besede:

- normalka, špricamo, stari, štekaš, bluzim, odbluzil.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Žargonske besede:

- cvek, plonk listek, slovka, piflat, prfoks, džanki, horse, snifati, džoint, žur.

Prav tako so v delih uporabljene časovno zaznamovane besede:

- novejšje besede (neologizmi): frkolajte, blagorček, poljubovalec, pubertetoidni bralec.

Prevzete besede so prišle v slovenščino iz jezikov, s katerimi nismo povezani razvojno, temveč zemljepisno ali kulturno. Sposojenke so prevzete besede, ki jih popolnoma prilagodimo slovenskemu knjižnemu jeziku, jih izgovarjamo, pišemo in pregiblujemo po naše. Citatne besede so prevzete besede, ki jih nikakor ne prilagodimo slovenskemu knjižnemu jeziku, zato ohranjajo tuji izgovor, zapis in slovnične lastnosti (Križaj Ortar idr., 2003: 27). V seriji *Blazno resno* je precej besed prevzetih.

Sposojenke: ful, lajf, bejbi, debest, keš, kul, šur.

Citatne besede: no panic, no problem, city police, never, help, sorry, out, in.

Živalska zgodba

Je različica resničnostne pripovedi, kjer imajo živalske osebe človeške ali splošne lastnosti in se zdijo bralcu književni junaki, kronotop in motivacija povsem verjetni, kot da bi jih pisatelj posnel po realnosti. Živalska zgodba se spremeni v živalsko pravljico z dodajanjem iracionalnih elementov, vendar je meja med obema zabrisana oz. težko določljiva (prim: Saksida, 2001).

Avtobiografska pripoved

To tematsko podskupino tvorijo avtobiografske pripovedi in črtice. Mladinska književnost v tem primeru spominja na otroštvo in to v dobesednem pomenu. Tako zapisovanje spominov pa lahko zajema lirične utrinke kot duhovite črtice, temna sporočila in vzgojne poante (prav tam: 253).

Zabavna oz. trivialna pripoved

Pripoved sodi med trivialna besedila, kadar gre pri besedilnem vzorcu za kliše, prevladovanje dogodkov oz. dogodivščin, za superjunake in nenavadne preobrate. Meja med humorno

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

resničnostno in zabavno oz. trivialno pripoved je težko določljiva, saj jo je nemogoče jasno zarisati (prav tam: 454).

V teorijah mladinske književnosti se pojavita dva principa umeščanja (proznih) književnih del v vrste in žanre: prva varianta je, da se preučujejo dela po žanrih, ne upoštevajo pa se književne vrste, drugi način pa temelji na pripadnosti književnega dela književni vrsti (npr. pravljica, kratka zgodba, povest, roman) in v okviru posamezne vrste na žanre (npr. mladinski roman: avanturistični, socialno-psihološki, ljubezenski). Drugi način razvrščanja je v mladinskih teoretičnih razpravah pogosteje zastopan (Haramija, 2006: 282).

Dragica Haramija deli mladinsko prozo na kratke in dolge prozne vrste. Ljudske in umetne pravljice, povedke, basni, bajke, kratke realistične zgodbe in kratke fantastične pripovedi uvršča med kratke prozne vrste. V sodobni mladinski prozi so najpogostejše sodobne umetne pravljice, kratke realistične zgodbe in kratke fantastične pripovedi. Med dolga prozna mladinska besedila se uvrščajo fantastične pripovedi, realistične pripovedi (povesti) in realistični ter fantastični romani (prim. Haramija, 2006).

Med kratke prozne vrste z resničnostno motivacijo spadajo kratke realistične zgodbe, med dolga prozna besedila z resničnostno motivacijo pa spadajo realistične pripovedi (povesti) in realistični mladinski romani.

Serijo *Blazno resno* Dragica Haramija uvršča med daljša mladinska prozna besedila, zato jo bom podrobneje opisala.

Realistična pripoved (povest)

Pripoved ali povest je srednje dolgo besedilo. Kos piše, »da se ne razlikuje bistveno od romana pa tudi ne od dolge novele in je zato nadomestek za te zvrsti ali pa njihova manj dovršena različica«. Dalje ugotavlja, da se »v novejši književnosti izraz povest uporablja zlasti za nekatera mladinska pripovedna dela.« Pisateljica Dese Muck je napisala serijo realističnih pripovedi, ki izhajajo pod skupnim imenom *Anica* (Haramija, 2006: 288–289).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Realistična pripoved je vrsta pripovedne proze, v kateri prevladujejo realistične ali stvarne, izkušnjske pripovedne prvine (književne osebe, čas, prostor in dogajanje) (Blažič, 2003: 664).

Najbolj značilni predstavniki t. i. klasične realistične pripovedi je France Bevk, Tone Seliškar, Prežihov Voranc. Do razcveta realistične pripovedi z novimi, povojnimi mladinskimi avtorji, pride po 2. svetovni vojni. Avtorji so: Anton Ingolič, Pavle Zidar, Ivo Zorman in Branka Jurca. Realistično pripoved so nadaljevali avtorji, ki vnašajo prvine urbanega prostora in časa – avtorji so: Polonca Kovač, Slavko Pregl in Feri Lainšček (Blažič, 2003: 664).

V 90. letih avtorji uvajajo novo smer realistične proze, ki postane popularna med mladimi bralci, ker je motivno-tematsko blizu njihovemu doživljajskemu svetu. V mladinsko realistično pripoved vstopi otrok, mladostnik, ki ni idealiziran, je stvaren, uporniški in nagajiv. S takšnim literarnim likom problemska tematika dobi mesto v mladinski književnosti. V 70. in 80. letih je bil za realistično pripovedno prozo značilen kolektivni junak, v 90. letih pa začne prevladovati individualni junak. Za to obdobje so značilni avtorji: Dese Muck, Primož Suhodolčan, Bogdan Novak in Janja Vidmar (prav tam: 664).

Realistični mladinski roman

Med mladinske realistične romane bi smeli šteti dolga prozna besedila z epsko notranjo formo, ki posegajo v življenja najstnikov. Crnković pravi, »da v *mladinskem romanu ne gre več za lahkotnost otroštva, igre, prijateljstva in srečnega konca, drugačne so književne osebe in pristopi k tematiki književnih del*« (Haramija, 2005: 33). Mladinski roman berejo mladostniki v zadnji triadi osnovne šole in v srednji šoli, saj takrat njihov psihični razvoj in količina izkušenj doseže nivo zmožnosti razumevanja daljših in zapletenejših književnih del. V njem je natančno opisan glavni literarni lik, ki je težaven pubertetnik, književni prostor in čas sta natančno določljiva, besedila so deloma večplastna, ker mladi bralec sprejema predvsem zanimivo zgodbo. Pripovedovalec je najpogosteje prvoosebni, to je glavni literarni lik, ki je pogosto naslovni lik mladinskega romana, in pripoveduje o svojem življenju (Haramija, 2006: 290–291).

Žanr nam pomeni enotnost teme v okviru posamezne književne vrste in so v različnih književnih vrstah ponovljivi. Slovenski mladinski realistični roman je zastopan s štirimi žanri:

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- avanturistični mladinski roman,
- ljubezenski mladinski roman,
- roman »v kavbojkah« ali »jeans« roman,
- socialno-psihološki mladinski roman.

(prav tam: 291).

Avanturistični mladinski roman

V središču avanturističnega mladinskega romana je nenamerna avantura, v katero se podajo glavni literarni liki. V njem najdemo pregledno in jasno dogajanje, ki je pogosto bipolarno, saj ima na eni strani izrazite pozitivne lastnosti glavnega književnega lika, na drugi strani pa ima izrazito negativne lastnosti drugih književnih oseb. Zelo pomemben element avanturističnega mladinskega romana je težak problem, ki se izteče v srečen konec.

Med avanturistične romane sodi delo *Pod milim nebom* (1993) pisateljice Dese Muck, kjer je problem pobeg od doma (prim. Haramija, 2003).

Po zgradbi, snovi, temah in motivih sodi avanturistični mladinski roman večinoma v zabavno književnost. Pomembna sestavina je humor, ki je opazen predvsem na besedni in situacijski ravni.

Haramija razdeli avanturistično mladinsko prozo na šest tipov: pomorska, potopisna, športna, taborniška avanturistična proza, otroška detektivka in vsakdanje dogodivščine.

Pomorska avanturistična proza:

Sem sodijo literarna dela, ki opisujejo dogodivščine, ki so povezane z morjem, odkrivanje zakladov, morjeplovstvo ali gusarstvo. Pogosti so opisi morja, otokov, obale, vremenskih razmer in občutkov književnih oseb, predvsem njihove navezanosti na Jadransko morje, kjer je dogajalni prostor večine knjig.

Potopisna avanturistična proza:

Je z resničnimi zgodovinskimi in/ali geografskimi podatki podkrepljena praviloma izmišljena zgodba, katere glavna oseba je majhen osnovnošolski otrok, ki se znajde v tujem svetu, kar ga navdaja s strahom, spoštovanjem in radovednostjo. V delih so opisane nenavadne pokrajine,

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

ki jih najpogosteje mladi bralec še ni videl, zato mu tovrstna proza omogoča spoznanja o novih deželah. V njej so opisani tudi ljudje z drugačnimi navadami, težke okoliščine za preživetje, pogum, ki odlikuje književne osebe, da sploh zmorejo preživeti v nenavadno hudih razmerah.

Športna avanturistična proza:

Športna avanturistična proza se deli v dve skupini. V prvo skupino sodijo dela, ki opisujejo športno utopijo, v drugo skupino pa sodijo dela, ki opisujejo realistične športne dogodivščine.

Taborniška avanturistična proza:

Je posebnost, saj opisuje pustolovščino otrok, ki sodelujejo v taborniški organizaciji, ki ima predpisana določena pravila vedenja in dolžnosti članov. Knjige s taborniško tematiko so večinoma izhajale v sedemdesetih letih in v njih je mogoče najti močan vpliv političnega sistema. V devetdesetih letih pa zgodbe opisujejo tabornike, katerih najpomembnejše pravilo je varovanje narave. Taborniki imajo vedno glavno vlogo in so pozitivni, pošteni, delavni in vedno pripravljeni pomagati. Negativne osebe so vedno premagane, saj se taborniki borijo za kolektivnost.

Otroška detektivka:

Glavne osebe so praviloma vedno otroci, ki opisujejo negativna dejanja odraslih, razkrivajo kraje, skrivnosti, ki so povezane z bogastvom in raznimi nevarnostmi. V pustolovščino so glavne književne osebe potisnjene in nimajo možnosti izbire, saj so ponavadi naključne priče nezakonitega dejanja. Otroška detektivka je mešanica detektivskega in kriminalnega žanra, vendar skoraj nikoli pa ne gre za umor. Najpogostejše teme so odkrivanje zakladov, prevar in tatvin.

Vsakdanje dogodivščine:

Ta tip vsebuje različne motivne kroge: beg od doma, kraja, ugrabitev, socialne in zgodovinske pustolovščine, boji med mladimi. Motivni krog bega od doma se loteva težavne problematike odraščanja. Glavna oseba nasprotuje odraslim in zbeži od doma, s tem naj bi pokazala svojo samostojnost. Pri begu od doma se zapletejo v nenavadne dogodivščine. Razlog za pobeg je neuspeh v šoli ali konflikt s starši. Pri motivnem krogu kraja sodeluje glavna književna oseba, ki postane tat, navadno zaradi objestnosti in ne zaradi pridobitve materialnih dobrin. Glavni

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

junak krajo prizna in škodo tudi povrne, saj se zaveda negativnosti storjenega dejanja. Pri motivnem krogu ugrabitev pustolovščina ni načrtovana, temveč se glavna oseba zaradi okoliščin znajde v središču pozornosti. Odrasli antijunak ugrabi otroka junaka, ta pa se s pomočjo dobrih ljudi reši. Socialna in zgodovinska pustolovščina opisuje dogodke, na katere glavne književne osebe nimajo vpliva. Motiv neugodnih socialnih razmer se glavne književne osebe zavedajo, vendar se otroci kljub temu poskušajo zabavati in preživeti srečno otroštvo, zato se preselijo v izmišljen svet. Med zgodovinske pustolovščine sodijo teme povezane z drugo svetovno vojno. Glavni motiv ni vojna, ampak so to razmere, v katerih se znajdejo otroci. Zadnji motivni krog predstavljajo boji, v katerem je pogosto humorno sicer neproblematično otroštvo, ki pa nosi s seboj posebne otroške probleme, ki so zelo pomembni in zanje težko rešljivi (prim. Haramija, 2000).

Ljubezenski mladinski roman

V središče dogajanja je najpogosteje postavljena najstnica, redkeje najstnik moškega spola, ki skozi notranje monologe in svoja dejanja prikazuje prvo ljubezen, ki je s stališča glavnega junaka večna, prava in edina. Ko pride do razpada zveze dveh mladih zaljubljenecv, ima ta skoraj katastrofične značilnosti za tistega, ki je bolj zaljubljen oz. si želi nadaljevanje razmerja (prim. Haramija, 2003).

Roman »v kavbojkah« ali »jeans« roman

Tako je romaneskni žanr poimenoval Aleksander Flaker (1976). V romanu nastopajo deški literarni liki, srednješolci, ki jih pestijo šola in starši. Njihov trenutni življenjski cilj je zabava, eksperimentiranje z drogami in alkoholom, prve spolne izkušnje, predvsem pa se na življenje odzivajo zelo neodgovorno (prav tam: 178–179).

Socialno-psihološki mladinski roman

Mladinski socialno-psihološki roman ima natančno opisan glavni literarni lik, in sicer mladostnik v težavnem pubertetnem in popubertetnem obdobju, književni prostor in čas (sodobnost) sta v večini romanov natančno določena, še posebej, če je to za razvoj zgodbe pomembno. Književni prostori v slovenskem mladinskem romanopisju so vezani na realne geografske prostore, izstopajo urbana okolja (predvsem Ljubljana). Pripovedovalec je najpogosteje prvoosebni, to je glavni literarni lik, ki je lahko tudi naslovni lik mladinskega romana in pripoveduje o svojem življenju, kar povsem ustreza težnji romana, da je njegova

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

stalnica vendarle sfera zasebnega. Del socialno-psiholoških romanov je po tradiciji uvrščen v mladinsko književnost, in sicer tisti njen del, ki je namenjen branju mladostnikov ob koncu osnovnošolskega obdobja in ob začetku srednje šole. Drugi del tovrstnih romanov po motivno-tematski, strukturni in jezikovni podobi presega meje mladinske književnosti, kot je definirana na Slovenskem, saj je zaradi vsebine in oblike po starostni meji namenjen bralcem ob koncu srednješolskega obdobja in pozneje (prim. Haramija, 2010).

V času detabuizacije mladinske književnosti, se začnejo pojavljati teme, ki dotlej niso bile prisotne. V tem začetnem obdobju se mladinska književnost ukvarja s temo spolnosti. Izpostavlja se tudi problem nezaželene nosečnosti in odziv okolice na to. Ta problem v sedanji mladinski književnosti ni problematiziran, zaradi dostopnosti kontracepcijskih sredstev. Pojavi se problem obolevnosti zaradi aidsa. V zadnjem času ima pomembno vlogo tudi spraševanje o homofobiji in o istospolni usmerjenosti, katera se v zadnjem času dekriminalizira. S tem vzpostavlja enakovreden odnos heteroseksualnih in homoseksualnih v sodobni družbi. V romanih se pojavlja tudi problem obolevnosti zaradi spolne bolezni, HIV pozitivnosti, česar posledica je aids, čeprav je njuna perspektiva precej naivna, saj lahko oboliš samo v tujini, krivi pa so drugi, spolnost kot temelj spolne bolezni ni prisotna. V romanih se pojavijo liki s psihičnimi težavami, pojavi se problem slepote, slabovidnosti, invalidnosti. Pomembna tema je tudi tema zlorabe, saj se je takrat o zlorabah zelo malo govorilo. Pri tem pa je pretresljiv prikaz človeških karakterjev ter odzivov na zlorabo. Pomembno je tudi fizično in psihično nasilje, tukaj pa je največkrat izpostavljeno nasilje v družini oz. nasilje, ki se odvija v najstnikovem domu, torej tam, kjer bi moral najstnik biti varen. Problem je tudi medvrstniško nasilje, ki se prav tako dogaja v ustanovah, kjer bi se mladostnik moral počutiti varno in na poti v šolo. V romanih lahko identificiramo različne odvisnosti. To je odvisnosti od droge in odvisnost od hrane, slednja pa pripelje do bulimije in anoreksije. Sta sodobni bolezni današnjega časa, ki pa imata vedno večjo razsežnost. Tema prestopništva mladoletnikov je povezana s popravnimi domovi, kateri so v literarnih delih opisani zelo negativno. Mladostnik na koncu pristane v prevzgojnem domu, saj ga sistem socialnih služb obravnava nezadovoljivo, površno in se mu zaradi tega dogajajo vedno nove in nove krivice (prav tam: 88–90).

Socialno-psihološki roman, ki odpira problemske teme, je eden izmed pomembnejših žanrov mladinskega romana. Haramija v ta žanr uvršča serijo romanov *Blazno resno* pisateljice Dese

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Muck, katera je načela povsem nove teme mladinske književnosti. Posebnost je tudi v tem, da se posamezna zgodba prepleta z izobraževalno vsebino, zaradi česar je pomembna tudi kognitivna funkcija teh del. Skladno prihaja v književnih delih do prepletanja umetnostnega in poljudnoznanstvenega jezika, kar služi pojasnjevanju strokovnih dejstev.

2.3 Trije modeli realistične proze v sodobni mladinski književnosti

Marjana Kobe v knjigi *Pogledi na mladinsko književnost* (1987) loči tri modele realistične proze:

- model literarnega besedila, v katerem je glavni literarni lik otrok v razvojnem razponu od najzgodnejšega otroštva do nekako 8., 9. leta starosti;
- model realističnega teksta, ki kot sprejemnike predvideva bralce obeh spolov med desetim in dvanajstim letom starosti;
- model realistične proze, v katerih glavni literarni lik prerašča svoje osnovnošolsko obdobje in vstopa v nov svet, svet odraslih ali pa je v ta svet vržen kot dozorevajoči mladostnik med. 15. in 18. letom.

Za **prvi model** je značilno, da je osrednji literarni lik sodoben mestni otrok. V tem pripovednem modelu so najštevilčnejši teksti, ki opisujejo otrokovo življenje v predšolski dobi in v začetnem šolarskem obdobju. V tekstih tega modela je prizorišče dogajanja ožji in širši družinski krog (starši, stari starši, drugi otrokovi bližnji sorodniki). Temeljno prizorišče doma se postopoma razpira v širše družbeno okolje (dvorišče, igrišče, vrtec, počitniško okolje zunaj rojstnega kraja, mala šola, osnovna šola). Besedila imajo izseke iz otrokovega vsakdanjega življenja, tako pozitivne kot tudi negativne življenjske izkušnje (prim. Kobe, 1987).

V tem modelu pripoved poteka kronološko linearno, zato so zbirke kratkih kronološko nizajočih se zgodb, ki so vsaka zase zaključena enota. V celoto jih povezuje isti glavni otroški lik, ki se pogosto pojavi že v naslovu knjige (npr. *Anča Pomaranča*; *Katka, stoj!*). Ta model je dostopnejši otroškemu bralcu začetniku, saj niza krajše samostojne zgodbe. V besedilih tega modela je prvoosebna pripoved glavnega otroškega literarnega lika bolj redka (prav tam: 165–170).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Za **drugi model** je značilno, da je glavna literarna oseba posameznik med 10., 12. in 14. letom starosti. Družinsko okolje se umika v ozadje, čeprav še vedno ostaja v besedilu. Lik poskuša samostojno odkrivati svet ter iskati samega sebe v njem. V teh besedilih pa imata lahko tudi dva literarna lika enakovreden položaj in sta med seboj prijateljsko povezana.

Možnost tega modela pa je tudi skupina, prijateljska družčina, ki pa je najpogostejša. Je kot glavni literarni lik, ki se ponavadi zbira okrog izrazitejše osrednje osebe. Otrokov razvoj poteka v okviru prijateljske družčine oz. z njeno pomočjo. Člani se v skupini skušajo potrditi sami pred seboj in se hkrati uveljaviti v njej in pred svetom odraslih. V vseh različicah, v tekstih z eno ali dvema osebama, pa se vzpostavlja odnos mladih s svetom odraslih.

Znotraj drugega modela pa sta predstavljena še dva tipa besedil. *Prvi tip* predstavljajo besedila, ki upovedujejo neproblematično, vedro stran šolske in obšolske vsakdanjosti osnovnošolske mladine iz višjih razredov. Neproblematičnost glavnih literarnih likov se še stopnjuje v tekstih, ki uprizarjajo počitniške dogodivščine. Selitev dogajanja iz urbanega okolja na podeželje in v naravo se ponavadi zgodi prav med šolskimi počitnicami, ko se glavni literarni liki sproščeno preizkušajo sami v sebi in med seboj. To je način osebnega potrjevanja. V skupinah, kjer so prisotni tako moški, kot tudi ženski spol, se dogajajo prvi erotični stiki med spoloma. Moški spol se ponavadi v takšnih situacijah nerodno izraža in posledica tega je fantovska zabavnost. Stiki z svetom odraslih so navzoči, vendar kratki in ne povzročajo resnejših kriznih situacij. V besedilu se pojavlja tretjeosebna pripoved, kjer se menjata avktorialni, ki se nanaša na vsevednega pripovedovalca in personalni pripovedni položaj.

V besedilih *drugega tipa*, pa se pojavlja prvoosebna pripoved glavnega literarnega lika, kjer se odnosi med mladino in odraslim svetom zaostrijo. Odnosi so kritični in konflikti med njimi vodijo v krizne situacije, ki se ponavadi dogajajo med mladimi in šolo/zavodom ali med mladimi in starši. Mladostniki odraščajo, zato se tudi v njih samih dogajajo konfliktne situacije, ki so posledica njihovega telesnega in čustvenega odraščanja ter iskanja sebe in svojega mesta v svetu. V tekstih je značilna raba pogovornega jezika in slenga. Tako že raba jezika izraža mladostniški odnos do sveta, saj le-ti nalašč kršijo norme književnega jezika. V besedilih najdemo tudi primere posebnežev, ki se navežejo na žival, ponavadi je to pasji tovariš (prav tam: 171–176).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

V **tretji model** realistične proze se uvrščajo besedila, ki so obsežnejša. Literarni lik je mladostnik med 15. in 18. letom, ki samotno išče svojo podobo in mesto v svetu odraslih. Podeželskega, vaškega okolja v tem modelu ne najdemo, saj so glavni literarni liki sodobni odraščajoči mladostniki, ki izhajajo iz mestnega okolja. Glavne osebe so mladostnice ženskega spola, ki v besedilih močno izstopajo. V tekstih prevladuje prvoosebna pripoved oz. izpoved glavnega mladostniškega lika, ki je subjektivna in čustveno naravnana. Jezik je pogovorni in uporablja se sleng, to pa se kaže kot nekakšna provokacija, kot znak mladostniške svobode.

Liki so v besedilih starejši, zato so konflikti med svetom mladostnikov in odraslih pogostejši. V tekstih je poudarjeno socialno, čustveno, ljubezensko odraščanje mladostnika. Največkrat je to mladostnica, ki izstopi iz vrstniške skupine zaradi ljubezni, prve erotične izkušnje in ob tem spozna bolečino in tako nastane nova stopnja zrelosti glavnega mladostniškega lika.

V besedilih se pojavijo aktualni problemi t. i. tabu teme: nezaželen nosečnost, abortus, prestopništvo, mamila, alkoholizem in spolnost, ki so značilni za odraščajoče mladostnike. Zahtevnost pisanja se tako približuje pisanju »za odrasle«, saj opušča preprosto razvidno kronološko linearnost, postopki so bolj zapleteni, sekanje časovnih perspektiv, menjavanje pripovednih položajev, retrospektiva pri prvoosebni pripovedi, raba notranjega monologa in polpremega govora. Zato ta model besedne tvornosti, sodobna strokovna literatura poimenuje »prehodna literatura« (prav tam: 176–179).

Po Marjani Kobe bi avtoričina dela serije *Blazno resno* uvrstila v drugi model realistične proze. Dela *Blazno resno o seksu*, *Blazno resno Popolni* in *Blazno resno slavni* bi uvrstila v prvi tip drugega modela, saj besedila upovedujejo neproblematično, vedro stran šolske in obšolske vsakdanjosti osnovnošolske mladine iz višjih razredov. Glavni junaki ustrezajo opisu. Odrasli so v besedilih prisotni, vendar ne povzročajo večjih konfliktov med mladostniki. V delu *Blazno resno o seksu* so prisotni tako moški kot tudi ženski liki in to privede do prvih erotičnih stikov med spoloma.

Deli *Blazno resno o šoli* in *Blazno resno zadeti* pa bi uvrstila v drugi tip drugega modela, saj se v besedilih odnosi med mladino in odraslim svetom zaostrijo. Konflikti se dogajajo med

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

mladostniki in šolo in med mladostniki in starši. V knjigi so predstavljeni odraščajoči mladostniki, katerim se dogajajo konfliktna situacije, saj čustveno in telesno odraščajo, pri tem pa iščejo sebe in svoje mesto v svetu odraslih. V tekstih se uporablja pogovorni jezik in sleng in s tem se kaže tudi mladostniški odnos do sveta.

3 ŽIVLJENJE IN DELO DESE MUCK

Desa Muck se je rodila 29. 8. 1955 v Ljubljani. Je nečakinja slovenskega igralca, pesnika in profesorja Kristjana Mucka. V mladosti ga je redno spremljala in si tako pridobila prve stike s teatrom. Ima status svobodne umetnice in v svojem življenju se je preizkusila v mnogih poklicih. Bila je varuška predšolskih otrok z motnjami v razvoju, kasneje je bila pomočnica vzgojiteljice v vrtcu Poljane, za krajši čas je bila zaposlena tudi kot tehnična risarka v gradbenem podjetju, bila igralka, nazadnje se je lotila še pisanja. Je mati treh hčera Zale, Urške in Ize.

Leta 1982 jo je Peter Zlobec povabil v televizijsko serijo *Ante*. Priljubljenost in slavo so ji prinesle reklame, nastopala pa je tudi v številnih epizodnih vlogah na televiziji in v filmih. V njih je začela nastopati po letu 1982. Desa Muck piše tudi stripe, scenarije in reklame, kot literarna ustvarjalka pa je poznana po svojih zgodbah, novelah, kolumnah in radijskih igrah. Kolumne je pisala za reviji *Ona* in *Jana*. Leta 2005 je njene najboljše kolumne zbrala v knjigi *Pasti življenja*. Za *Anteno* je napisala okrog sto ljubezenskih zgodb. Svoje publicistično delo je opravljala tudi v otroški reviji *Pil*. Sodelovala je s *Pisanim listom* in bila urednica najstniške revije *Firbec*. Nastopala in sodelovala je tudi v oddajah *Zoom*, *Mario* in *Spet doma*. Sama je o tem nekoč ironično rekla: »da lahko napišeš ne vem koliko knjig, pa nihče ne bo vedel zate, potem pa vlečeš čez ekran straniščni papir in postaneš slaven« (prim. Malečkar, 1997: 133).

Avtorica je napisala že 23 besedil za otroke in mladostnike. Za svoja dela je dobila številne nagrade. Leta 1988 je za mladinsko radijsko igro *Kdo je ubil zmaja?* in leta 1992 je za mladinsko radijsko igro *Radijski škrat Lojze* dobila literarno nagrado. Leta 1997 je napisala knjigo *Lažniva Suzi*, za katero je naslednje leto dobila nagrado Večernica za najboljšo slovensko mladinsko literarno delo, ki jo podeljuje časnik *Večer*. Za nagrado Večernica, je s svojimi deli večkrat prišla tudi v ožji izbor: *Kremplin* (1996), *Anica in zajček* (1997, 2001),

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Anica in velike skrbi (2003), *Anica in velika skrivnost* (2004). Z zbirko *Anica* je leta 2002 dobila Levstikovo nagrado, za katero je dobila tudi častno plaketo IBBY. Bila je tudi nominirana za Slovenko leta 2008, vendar nagrade ni dobila (prim. Haramija, 2009).

Desa Muck je kar nekaj let najbolj brana slovenska avtorica, ki piše prozo in dramatiko za odrasle, dramatiko za najstnike in filmske scenarije za otroke in odrasle. Njena mladinska dela so bila na začetku namenjena le mladostnikom, kasneje pa je s serijo *Anica* dosegla tudi generacijo bralcev začetnikov. Popularnost serije je zacvetela, ko je leta 2008 *Televizija Slovenija* začela predvajati nanizanke, posnete po knjižni seriji *Anica*. Za odrasle bralce je izdala dva odmevna romana, *Panika* in *Peskovnik Boga Otroka* (prav tam: 97).

Za Deso Muck je značilna suverena uporaba različnih žanrov, od pustolovke do »romantične grozljivke«. Leta 1993 je napisala prvo delo *Pod milim nebom*. Je zgodba o begu od doma, ki jo pripoveduje šestošolka Vlasta. Pisateljica je pisanje o mladostnicah nadaljevala z deloma *Hči lune*, ki jo je napisala leta 1995 in *Lažniva Suzi* (1997). Prvo delo vzporeja dekletovo zaljubljenost in literarni svet pravljic. Drugo delo je zgodba o dekletovem laganju kot možnosti bega iz socialne bede, njene nosečnosti in poskusa samomora. Snov je temačna, vendar se pisateljica ne odreče humorju. Ta je značilen celo za »romantično grozljivko« *Kremlin*, ki jo je napisala leta 1996. Delo pripoveduje o ljubezni med dečkom in Gise, ki je živ mrlič, vsebuje pa upodobitve najrazličnejših pošasti in krutosti: krvosesos, trpinčenj, varljive želje po večnem življenju. Roman je dopolnjen še s temami hrepenenja, razočaranja in domišljije. *Kremlin* sodi po snovi in obliki med pomembnejše dosežke slovenske mladinske proze. Cikel *Blazno resno* (1994-1998) pa mladostniku šaljivo predstavlja nekatere pomembne teme, tj. spolnost, lepo vedenje, zasvojenost in filmski svet (prim. Saksida, 2001).

3.1 Biografija

Vloge v filmu in televizijskih nadaljevankah

- Televizijska nadaljevanka:
 - *Naša krajevna skupnost*, (1980).
- Celovečerni film:
 - *Rdeči boogie* ali *Kaj ti je deklica* (1982),

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- *Dih* (1983),
 - *Kako sam sistematski uništen od idiota* (1983),
 - *Trije prispevki k slovenski blaznosti* (1983),
 - *Ljubezen* (1984),
 - *Naš človek* (1985),
 - *Ljubezni Blanke Kolak* (1987),
 - *Veter v mreži* (1989),
 - *Good rockin' tonight* (1992),
 - *Instalacija ljubezni* (2006).
- Mladinski film:
 - *Pozabljeni zaklad* (2002).

Dramska besedila

- Monokomedija:
 - *Jutri začnem* (2002).
- Prevod muzikala, ki sta ga napisala Alen Menken in Howard Ashman:
 - *Mala prodajalna groze* (2004).
- Romantična komedija:
 - *Selma in Lojzka* (2006).
- Drama:
 - *Neskončno ljubljene moški* (2006).
 - *Božični večer* (2006).

Dramatizacije

- Prevod Dahlove uspešnice:
 - *Matilda* (1999).
- Dramatizacija istoimenskega romana:
 - *Blazno resno zadeti* (2004),

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- *Blazno resno slavni* (2006).

Lutkovne igre

- Lutkovna igra:
 - *Kdo je ubil zmaja?* (1989).

Radijske igre

- Radijska igra:
 - *Radovedni škrat Lojze* (1997).

Vloge v gledališču

- Desa Muck igra samo sebe – vlogo mame Dese:
 - *Blazno resno zadeti* (2004).
- Desa Muck igra mamo:
 - *Blazno resno slavni* (2006).
- Desa Muck igra Lojzko:
 - *Selma in Lojzka* (2006).
- Desa Muck igra vlogo Karfijole:
 - *Blazno resno o seksu* (2009).

Scenariji

- Glasbena pravljica:
 - *50 let Avsenikove glasbe* (2004).
- Prireditev:
 - *Ježkova nagrada* (2004).
- Televizijska oddaja:
 - *Uživajmo v zdravju* (2006).

3.2 Bibliografija

Mladinska dela

- *Tistega lepega dne* (1992),
- *Pod milim nebom* (1993),
- *Blazno resno o seksu* (1993),
- *Blazno resno popolni* (1995),
- *Hči lune* (1995),
- *Blazno resno zadeti* (1996),
- *Kremplin* (1996),
- *Lažniva Suzi* (1997),
- *Fonton* (1998),
- *Blazno resno slavni* (1998),
- *Blazno resno o šoli* (2000),
- *Anica in materinski dan* (2001),
- *Anica in grozovitež* (2001),
- *Anica in zajček* (2001),
- *Čudež v operi* (2001),
- *Sama doma* (2001),
- *Anica in Jakob* (2002),
- *Anica in športni dan* (2002),
- *Kakšne barve je svet* (2002),
- *Anica in velike skrbi* (2003),
- *Anica in počitnice* (2004),
- *Anica in velika skrivnost* (2004),
- *Anica in prva ljubezen* (2005),
- *Anica in skrivnostna maska* (2007),
- *Kokoš velikanka/The giant hen* (2007).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Dela za odrasle

- *Panika* (2003),
- *Neskončno ljubljene moški* (2004),
- *Pasti življenja* (2005),
- *Peskovnik Boga otroka* (2006),
- *Pasti življenja II* (2007),
- *Nebo v očesu lipicanca* (2010).

Prevodi knjig

- *Anica i sportski dan* (2002),
- *Anica i Jakov* (2002),
- *Anica i velike brige* (2003),
- *Anica i velika tajna* (2004),
- *Anica na ljetovanju* (2005),
- *Anica i zeka* (2009),
- *Wahnsinnig ernst über Sex* (1999),
- *Lažljiva Suzi* (2001),
- *Mjesečeva kći* (2002),
- *Welche Farbe hat die Welt?* (2002),
- *Ku farbu ima svit?* (2002),
- *Saj feshto hi le them?* (2002),
- *Jakou barvu má svět?* (2002),
- *Milyen színű a világ?* (2002),
- *Sama kod kuće* (2004),
- *Auf und davon* (2004),
- *Kremplin, der unsterbliche Magien* (2005),
- *Sej farba hi u them?* (2007).

4 ANALIZA LITERARNIH DEL SERIJE *BLAZNO RESNO*

4.1 *Blazno resno o seksu*

4.1.1 Potek dogajanja in književne osebe

Osrednje osebe so štirje osnovnošolci, prijatelja Fredi in Rožca in prijateljici Tina in Biba. Kot vsem najstnikom je tudi njim zunanja podoba zelo pomembna, zato se s svojim videzom in telesom veliko ukvarjajo. Med seboj se poznajo, ker obiskujejo isto osnovno šolo. Obiskujejo 7. B razred in so stari med dvanajst in trinajst let. Pripovedovalka pravi, da si jih je izmislila zato, da jih bo lahko uporabila kot modele za spolne značilnosti moškega in ženske in kot vzorčne primere fantovskega in dekliškega odraščanja.

Fredi in Rožca sta zelo dobra prijatelja in si zaupata vse, čeprav med njima vlada tekmovalnost. Kakršno koli spremembo v telesnem razvoju si takoj sporočita po telefonu. Redno si merita dolžino penisa in vsakodnevno spremljata svojo poraščenost. Po videzu sta precej različna. Fredi se zaveda, da je že bolj moškega videza in da je na pogled privlačnejši kot Rožca. S svojo podobo je zadovoljen in zaveda se, da je tudi dekletom všeč. Je postaven, njegov glas postaja globlji, razvijajo se mu prve mišice, ima že prve dlake in v njegovem razvoju prav vse odlično poteka, je tako rekoč popoln.

Rožca ima v primerjavi s Fredijem nizko samopodobo. O svojem telesu pravi, da penisa ne bo nikoli potreboval in da je njegova postava kot vreča krompirja. Ima veliko mozoljev, vendar prvih dlak, ki naj bi bile dokaz moškosti, ni od nikoder.

Tudi Biba in Tina sta nerazdružljivi, sta najboljši prijateljici in se po videzu precej razlikujeta. Tina ima popolno postavo, frizuro, lepo kožo in je popolna. Ima polno omaro oblek in o sebi meni, da je najlepša in najbolj moderno oblečena punca. Biba ima o sebi negativno mnenje, saj meni, da je neprivlačna. Je majhna, nima popolne postave, lasje ji štrlijo naokoli in je poraščena.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Desa Muck v knjigi *Ne le intervjuji* nameni kar nekaj besed zunanosti in njeni bistvenosti. Pisateljica v knjigi odgovarja na trditev, ki jo je zastavila Neža Malečkar: »V knjigi *Blazno resno o seksu* nastopata Tina in Biba, ki se mi zdita malo stereotipni: Tina je lepa in neumna kot Barbika, Biba je grda in pametna – o sebi celo misli, da je podobna tjujnju, ki ima spodaj pritrjeni dve vreči smeti.«

Desa Muck na zgoraj navedeno trditev pove: »Moraš priznati, de le ni čisto tako! Oni dve sta dejansko izvleček, koncentrat iz tistega, kar si najstniki mislijo o sebi in drugih. Povprečna najstnica je nezadovoljna s svojim videzom in občuduje videz svojih prijateljic, če res niso izrazito nepriljavne. Na nek način je Biba tisto, kar si povprečna najstnica misli o sebi, Tina pa je tisto, kar si povprečna najstnica misli o svojih prijateljicah, saj je njihov ideal Barbika. Ko prebiram zaupna pisma v Pilu, vidim, da je približno osemdeset odstotkov teh pisem posvečenih zaskrbljenosti zaradi zunanosti. In tudi če gre za druga vprašanja, se vedno začnejo približno takole: Visoka sem toliko in toliko, težka toliko in toliko, ali sem predebela? V glavnem pišejo dekleta, pisma fantov so zelo redka.«

Intervju se nadaljuje: »Si to razlagaš tako, da so fantje manj obremenjeni s svojo zunanostjo ali so premalo pogumni, da bi pisali v tovrstne rubrike? Glavna junaka v knjigi *Blazno resno o seksu*, Fredi in Rožca, se zelo intenzivno ukvarjata s svojima telesoma, celo z metrom.«

»Zadnje čase tudi odraščajoči fantje pišejo malo več. Sodeč po njihovih pismih, imajo tudi oni ljubezenske težave. Še najbolj jih zanima, kako namotati punco. Vedno več, pa je tudi fantov, ki se sekirajo zaradi zunanosti. Ginekologinja na Pilu dobiva od njih predvsem vprašanja, ki se vrtijo okoli penisa. Si ga celo merijo, me pa si opazujemo prsi, koliko so zrasle. Vse to so sekundarni spolni znaki, ne, čakaj, to so verjetno primarni, sekundarni, pa so že čevlji, joj, sem že pozabila! Vse te stvari nam med odraščanjem delajo veliko preglavic. Zunanost je pošastno bistvena in moram povedati, da me to zelo moti. Tudi meni se je življenje precej sesulo, ker sem se toliko ukvarjala s svojo zunanostjo. S tem bi bilo treba nekaj narediti! Mularija se blazno joka nad filmi, kot je na primer *Lepotica in zver*, kjer naj bi bilo povedano, da zunanost ni tako pomembna. Toda kaj se zgodi na koncu? Princ je na koncu spet princ in zver se spremeni v lepotca. In kaj ti potem pomaga ves ta nauk? To me vedno razkuri: zakaj se ne bi zver spremenila v povprečnega moškega? Zakaj se mora ravno v lepotca? To se

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

pravi, da kamorkoli pogledaš, povsod je razstavljen določen lepotni ideal.« (Malečkar, 1997: 134–135).

Junaki so si med seboj zelo različni in to v mnogih pogledih, ne samo po izgledu, ampak tudi osebnostno. Biba je bistra, razgledana, obiskuje šahovski krožek in zelo rada bere knjige, medtem ko Tini branje knjig ne ugaja. Biba rada hodi v kino, Tina pa kina ne obiskuje, saj filmov ne razume, medtem ko pa Biba ob gledanju lepih, vitkih dekletih pozabi, kako je nezadovoljna s svojim telesom. Obisk bazena Bibi povzroča veliko neprijetnosti in težav, saj svoje telo skriva pod brisačo in se zavije do vratu. Tina bazene obožuje, saj tam lahko razkazuje svojo popolno postavo.

Tudi Fredi rad obiskuje kopališče, kjer z veseljem razkazuje svoje prve dlake. Rožca pa več časa nameni branju knjig, razmišljanju in modrovanju. Tudi on obiskuje šahovski krožek.

Literarne osebe so izbrane premišljeno in umetniško pretehtano. Potrjeno je staro določilo, da se nasprotja privlačijo, pri tem pa je zelo pomembno avtoričino vodilo, da različnost med ljudmi naj ne bi bil razlog za spore in slabe odnose. Ljudje se morajo za sožitje truditi in načrtno oblikovati kakovostne medčloveške razmere (Švajncer, 2010: 56).

Vsi štirje junaki kmalu doživijo prvi občutek zaljubljenosti. Fredi se zaljubi v Tino. Njegove misli so ves čas pri njej, tako da ga na koncu misli na njo že preganjajo. Zaljubljenost ga spremeni, saj sebe ne vidi več kot lepega, privlačnega fanta, zato se odloči za pisanje poslovnega pisma, ki je namenjen Tini. Vendar se Fredi kmalu opomore, saj ga Tina povabi na prvi zmenek.

Rožca vidi svojo prvo ljubezen v prof. Vidrihovi, ki je profesorica angleščine. Tako se Rožca cele dneve pridno uči in upa, da ga bo profesorica poklicala pred tablo. Zaljubljenost vpliva na njega tako, da govori samo še angleško. Rožca napiše strastno pismo v angleščini, ki je namenjen prof. Vidrihovi. V njem predlaga, da bi skupaj pobegnila. Rožca pismo skriva, vendar ga mama najde. Med preiskovanjem sobe mama najde še nekaj erotičnih revij, kar je bil še dodaten povod, da Rožco z očetom odpeljeta k stricu duhovniku na podeželje. Rožco je nesrečna ljubezen spremenila, postal je sovražnik vseh žensk.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Tinina zaljubljenost je drugačna od ostalih. Privlačijo jo vsi fantje po vrsti, čeprav je zaljubljena v Miča, jo mikata tudi Rok in Fredi. Tina bi za Mičevo pozornost naredila vse. Šla je tako daleč, da je Mičevo dekle porinila v trnov grm, se z njo stepla, povabila Fredija na zmenek in na koncu le dosegla, da se je Mič s svojim dekletom sprl. Mič jo povabi na zmenek, vendar ga Tina odslovi, saj je bil njen cilj že dosežen. Na koncu le privoli v zmenek, ki pa se ne konča dobro. Odpelje jo k sebi domov in jo spolno napade, vendar ga Tina z udarci odrine in se mu upre.

Biba je zaljubljena v Vlada Kreslina, ki je njen idol. Čeprav je on še ni videl, ga Biba na sebe opozori z ljubezenskim pismom in mu v njem razkaže svoje srce. Biba je mislila, da ga bo že z pismom omrežila in tako postala njegova žena. Biba ga po končanem šolskem koncertu povabi na zmenek, on pa jo povabi na svoj sobotni koncert in na sok. Biba ga pred koncertom pokliče in ta ji potrdi njun dogovor. Biba je vsa presrečna, tako zelo je prepričana v njega, da je celo na prvem zmenku pomislila na izgubo nedolžnosti. Biba se na zmenek dobro pripravi, vendar pa jo kmalu začnejo nadlegovati panična vprašanja in izguba nedolžnosti se ji ne zdi več tako pametna odločitev. Zmenek je potekal drugače, kot si je Biba predstavljala. Kreslin ji je podaril vstopnico za koncert, za obljubljen sok pa ni imel časa. Biba je tako nekaj trenutkov nesrečna, nato pa se zabava do večera, saj je prvo nesrečno ljubezen preživela.

Vsi štirje najstniki se na koncu zopet zaljubijo. Tina razmišlja in si predstavljala, kakšno obleko bo oblekla, ko bo spremljala Rožco na podelitvi Nobelove nagrade, medtem pa Rožca sanja o Tini in njenih pajkicah in o obrazih prijateljev, ko ju vidijo skupaj. Rožca zboli in Tina njegovo bolezen izkoristi, da ga lahko vsak dan obišče. Vendar ima Tina njegovega poležavanja dovolj in od njega zahteva, da odide ven, saj ima dovolj njegovega lenarjenja in jamranja. Rožca Tino upošteva in si za začetek v knjižnici izposodi knjigo *Šport in zdravo telo*.

Fredi prvič opazi Bibo, ko ugotovi, da ima večje prsi od ostalih žensk. To je bil razlog, da je Fredi začel Bibo še bolj spoštovati in se za njo zanimati. Biba se začne ukvarjati s športom in s Fredijem vsak dan tečeta na Rožnik, čeprav njej to ni v užitek. Fredi lenarjenja, ležanja in uživanje nezdrave hrane ni maral, vendar je zaradi Bibe tudi on to začel početi.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

4.1.2 Književni čas

Dogajalni čas je sodobnost, ki ni natančno določen. V knjigi je prikazano obdobje od takrat, ko Fredi, Rožca, Biba in Tina vstopijo v sedmi razred in se srečajo pri bazenu in približno do konca osnovne šole. Pripovedovalka v nekaterih delih zgodbe pove, v katerih delih dneva se dogajanje odvija (jutro, popoldne, večer), toda mnogokrat ne vemo niti tega.

4.1.3 Književni prostor

Književni prostor je realističen. Zgodba se odvija v urbanem okolju, v Ljubljani ali njeni okolici. Običajno je prostor prizorišče, kjer se mladi radi zadržujejo in preživljajo svoj prosti čas. To je pri njih doma, na kopališču, v lokalu, na ulici, v gozdu (Golovec) in na Rožniku. Dogajanje se odvija tudi v ginekološki ordinaciji, ki pa izstopa iz osnovnošolskega vsakdana.

4.2 *Blazno resno popolni*

4.2.1 Potek dogajanja in književne osebe

Glavne osebe so brat Martin, sestra Zala in vesoljček Feliks, ki je najbolj domiselni literarni lik s sedmega planeta sosednjega osončja, približno pol metra visok, vljuden deček, ki neotesani slovenski družini, družini in družbi pokaže kritično zrcalo. V delu poleg glavnih oseb nastopajo še številne stranske osebe: Zalina in Martinova starša, hišnik bloka, sosedje, sošolec Peter, prvošolec Rok in njegov brat, ravnatelj šole, hišnik šole, teta Milica, policisti.

Zgodba se začne, ko ura odbije polnoč. Zala in Martin skrivaj prebirata stripe, medtem pa ju zmoti prijazen glas. Na okenski polici zagledata vesoljčka, ki se jima opraviči, ker je moral zasilno pristati zaradi pokvarjenega vesoljskega vozila. Glasno govorjenje zbudi očeta in mamo. Feliks se jima vljudno predstavi in opraviči.

Feliks prihaja iz planeta, kjer so vsi prebivalci poučeni o vseh pravih lepega vedenja, tudi otroci. V telesu imajo žleze, ki izločajo snov, ki vzpodbuja lepo vedenje. Zala in Martin nista

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

poučena o lepem vedenju in o bontonu, zato vesoljček ni poslan naključno, ampak namerno, da spremeni vedenje Zale in Martina in ju marsikaj novega nauči.

Že zgodaj zjutraj se Feliks odpravi v kopalnico, kjer se umije in prepeva. Martinu se njegovo zgodnje vstajanje zdi zelo čudno, ni mu jasno kako je lahko Feliks že navsezgodaj zjutraj, tako dobre volje. Martin in Zala pa še kar poležavata v postelji in se nato z veliko muko odpravita proti kopalnici.

Vsi trije se odpravijo proti šoli. Še pred tem pa se zgodi kar nekaj situacij (pogovor s hišnikom, pogovor po telefonu, uporaba kletvic, vedenje v dvigalu, sprejemanje drugačnosti, prečkanje ceste, pomoč starejšim in onemoglim), kjer Feliks odreagira nadvse prijazno in v skladu z bontonom, medtem ko se Zala in Martin obnašata tako, kot da prvič slišita za besedo bonton.

Prihod pred šolo za Feliksa ni pozitivna izkušnja. Otroci se postavijo okoli Feliksa, se iz njega norčujejo, ga nadlegujejo in se mu posmehujejo. Kljub temu pa Feliks otroke vljudno pozdravi in najbližjemu celo ponudi roko. Ker pa učenci takšne prijaznosti niso vajeni, mislijo, da se Feliks iz njih norčuje. Vsi učenci so zelo razburjeni. V tistem trenutku pa se prikaže prvošolček Rok, veselo zaploska in pove, da ima tudi on doma takega vesoljčka, ki mu je ime Meliks in da ga je zaklenil v omaro. Feliks v opisu osebe takoj prepozna svojega brata Meliksa in še tisti trenutek se začne iskalna akcija, kljub temu, da bodo k pouku zamudili. Ko prispejo do Rokovega stanovanja, jim brat pove, kaj vse je z vesoljčkom počel in da je na koncu ušel. Iskalna akcija poteka brez uspeha. Feliks postane zelo žalosten, nesrečen in prvič v življenju zajoče. Martin in Zala Feliksa skušata potolažiti tako, da mu obljubita, da bodo po koncu pouka poiskali njegovega brata. V šolo pridejo s kar nekaj časovne zamude in ob tem pripetljaju knjiga pouči, da zamujanje ni lepa vrlina. Knjiga opozori, da je najboljši izgovor za zamudo povedati resnico, čeprav je še tako neverjetna, saj če se lažemo, zaidemo v še večje težave.

Novega sošolca Feliksa so vsi z veseljem sprejeli medse, saj je bil prijazen in vljuden. Še najbolj je bil pri srcu dekletom, saj jim le on ni nagajal, cukal, medtem ko so ostali fantje to počeli z največjim veseljem. Kmalu se tudi Martinu ni več zdelo zabavno zbadati in cukati sošolk in tako je tudi njegovo obnašanje postalo veliko boljše.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Med uro biologije Feliks razlaga o rastlinah in živalih na svojem planetu, ko kar naenkrat prileti leteči krožnik. Zala, Martin in Feliks se poženejo skozi vrata in odhitijo za njim. Leteči krožnik je letel proti Ljubljanskemu gradu, zato so se zaradi oddaljenosti odpeljali z avtobusom. V knjigi je nato zopet test o pravilnem vedenju na avtobusni postaji in na avtobusu.

Prispejo na Ljubljanski grad in leteči krožnik je parkiran na parkirišču. Odpravijo se proti notranjosti gradu. Na poti do stolpa jih ustavi teta Milica in tam izvedo, da se danes poroči njena hči. Feliks se zopet izkaže in ji osebno čestita za ta pomemben dogodek. Martin in Zala srečata mamo in očeta. Ker je teto tako navdušila Feliksova prijaznost, jih ta povabi na poročno kosilo. Spet sledi učenje o tem, kakšno je primerno obnašanje na poroki in svečani večerji ali kosilu. Zopet pride do zapleta, saj Zala in Martin ne upoštevata bontona pri kosilu. Feliksovo vedenje pa se spremeni, ko spiže kozarec kokakole, ki povzroča alkoholno vrenje in ohromi delovanje njegovih bontonskih žlez. Ves čas se neprimerno obnaša. Se krohota, norčuje, razbija in pobruha nevesto. Ljudje so odhajali in tudi Godničevi so hoteli oditi, vendar Feliksa niso spravili domov, saj se je smilil samemu sebi in grozil, da bo skočil v jezero in utonil. Feliks se je streznil in se osramočen opravičil za svoja dejanja.

Zala in Martin se zvečer upreta in protestirata. Njun razlog za to je pisanje o otrocih kot o živalih, ki se ne znajo obnašati, odrasli pa naj bi bili svetniki in mučeniki. Pisateljica se je zato odločila opisati tudi neprimerno vedenje, negativne lastnosti in slabe navade odraslih.

V knjigah ni zaslediti nobenega posploševanja in moraliziranja, čeprav v njih nastopa paleta najrazličnejših značajev, ki so večinoma »problematični«. Nihče ni popoln in tudi odrasli niso nobeni angelčki, kot smo sicer vajeni brati v večini knjig za otroke. V knjigi *Ne le intervjuji* se na to temo pojavi vprašanje: »*Se ti zdi dobro, da odraščajoči otroci, ki so jim tvoje knjige neomejene, vidijo svet takšen, kot je, in ne njegove idealizirane podobe?*«

Pisateljica Dese Muck na to vprašanje odgovori. »*Če pišem o svetu, pišem o njem tako, kakor ga sama vidim in ne kot si domišljam, da ga vidijo otroci. Dejstvo je, da se odrasli pred otroci pretvarjamo. Sliši se tako, kakor da bi se jim dobrikali, v bistvu pa želimo pred njimi skriti svoje napake. Prvič zato, ker se jih sramujemo, drugič pa zato, ker se bojimo, da bomo izgubili avtoriteto, distanco in nedotakljivost. Hočemo biti nezmotljivi. Te otroke blazno bega,*

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

saj je odraščanje stvar, ki traja veliko dlje, kot si mi domišljamo. Vprašanje je, če je ta proces sploh kdaj končan. Strah, negotovost, tesnoba, žalost in ljubezen so čustva, ki jih čutimo danes točno tako in z isto intenziteto, kot smo jih čutili pri desetih letih. Večinoma celo v istih situacijah. Zelo se trudimo, da bi to otrokom prikrili, ker mislimo, da bi jih zgrabila panika, če bi izvedeli, da tudi odrasli še vedno ne obvladujejo tega sveta. Mogoče jih hočemo s tem zaščititi. Druga možnost pa je, da hočemo z njimi manipulirati. Najlažje je otroka vzgajati, če se te boji in če misli, da je nezmotljiv. Otrok neha razmišljati, se ti podredi in zdravo!» (Malečkar, 1997: 137).

Pred iskanjem Meliksa se Zala in Martin naučita še o tem, kako nevarne so ulice ponoči in kako je nočno življenje skrivnostno. Pred obiskom kina pa se naučita še o primernem obnašanju v kinu. Zvečer se iskalna akcija vesoljčka Meliksa nadaljuje. Že po nekaj korakih odkrijejo leteči krožnik, ki se nahaja pri glavni pošti. Tam se gnete mnogo ljudi in prišla sta tudi dva policista. Ljudi povprašajo o vesoljčku in od njih izvedo, da je odšel v kino. Tudi tam ga niso našli. Feliks se nato spomni, da bi Meliks lahko odšel v opero, saj je na njihovem planetu prepovedana in zopet sledi mnogo pravil primerne obnašanja v operi. Prispejo v opero in tam se zgodi nekaj nenavadnega. Meliks se pojavi na odru in pleza po zavesah, podre kulise in se nemogoče obnaša. Meliks izgine, za seboj pa pusti veliko razdejanje. Meliksa iščejo še naprej, vendar obupajo. Oče se za pomoč obrne na policiste. Knjiga zopet poda nekaj nasvetov s pravili obnašanja do starejših, o okoljski blaznosti in o izsiljevanju.

Zala, Martin in Feliks so končali razred. Feliks je postal učenec leta s samimi peticami. Meliks še naprej uničuje operne predstave po vsem svetu in o njem na veliko pišejo v časopisih. Meliksa še niso našli, zato Godničevi povabijo Feliksa na taborjenje. S seboj povabijo tudi pripovedovalko, ki pa taborjenje, na vse možne načine sovraži, zato je odšla v hotel. Knjiga zopet poda nekaj pravil za bivanje v hotelu.

Pripovedovalka piše knjigo, ko jo kar naenkrat zmoti kričanje. Na vrhu glave, mlade sopranistke, zagleda Meliksa. Še preden ga poskuša uloviti, Meliks zopet pobegne skozi odprta balkonska vrata.

Zvečer se vsi skupaj odpravijo na ogled opernega spektakla. Dvorana je bila zavarovana z agenti, nad njo so krožili policijski helikopterji, oder so obkrožali policisti. Kar naenkrat pa

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

se, tik nad odrom, prikaže leteči krožnik, iz katerega se spusti mreža na operno pevko. Pevko ugrabijo, vendar se že čez nekaj trenutkov vrne. Pevka novinarjem pove, da je bila to nastavljena past, saj se je Feliks skrčil v njeno obleko. S seboj je imel cepivo proti virusu in takoj, ko je prišel na leteči krožnik, je Meliksu zapičil injekcijo s cepivom. Meliks se v tistem trenutku spremeni in zopet postane prijazen vesoljček.

Prišel je čas odhoda. Feliks in Meliks se morata odpraviti domov, saj mama že zelo skrbi. Zala in Martin se od svojih prijateljev ne moreta posloviti, zato odideta na 14-dnevne počitnice k Feliksu in Meliksu.

4.2.2 Književni čas

Književni čas dogajanja ni natančno določen. Opisuje prvi dan Feliksovega prihoda na Zemljo in jutro. Temu sledi dolg pripovedni zamolk oz. pripovedni preskok do poletnih počitnic, ki traja vse do dne, ko se družina in pripovedovalka odpravijo na taborjenje in končno najdejo Meliksa. V zgodbi so opisani tudi deli dneva, v katerem se dogajanje odvija.

4.2.3 Književni prostor

Književni prostor je realističen, vendar prostori niso natančno opisani, a so podani. Dogajanje poteka v Ljubljani, pri družini Godnič doma, na ulici, v bloku, v šoli in na dvorišču šole, na avtobusu, na Ljubljanskem gradu, pri teti Silvi, v kinu, operi, ob morju, v hotelu in v Areni.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

4.3 *Blazno resno zadeti*

4.3.1 Potek dogajanja in književne osebe

V delu nastopata Desa in Žuža in številne stranske osebe: Desin mož Maks, Miro in Cvetka (Žužina starša), narkomanka Lena, soseda Rezka, Žužin prijatelj Dolfi, psihologinja, Pavle, policijski inšpektor, gospe na vlaku in Vlado Kreslin, ki ga kot literarno osebo ne smemo enačiti z avtentičnim Vladom Kreslinom. V delu pa nastopa tudi Desa Muck, ki pa je ne smemo enačiti s pisateljico Deso Muck, opraviti imamo z eno izmed vlog, ki si jih je pisateljica nadela.

V knjigi *Ne le intervjuji* se pojavi trditev, da naj bi imela Desa Muck ljubezen do paradoksov in je prav zaradi tega izbrala za eno glavnih junakinj v knjigi *Blazno resno zadeti* gospodinjjo, ki pooseblja dvojnost in dušebrižništvo: saj naj bi po eni strani hotela Žuži pomagati, po drugi strani pa jo predaja v roke policiji. Za neskladje je na primer tudi soseda Rezka, ki s svojo vzornostjo vzbuja v okolici strah in trepet, vendar pa se potem spremeni, saj pod vplivom mamil ali alkohola počne marsikaj.

Pisateljica pa na zgoraj zapisano trditev pravi, da situacije, ki temeljijo na neskladju s splošno veljavnim, so le situacije, ki so značilne za nas, pravi, da so te situacije zelo človeške in vsakdanje, saj jih niti ne opazimo, ker bi si morali morda včasih tudi kaj priznati (prim. Malečkar, 1997).

Nekega popoldneva, sredi avgusta, je Desa odšla k psihologinji na pogovor o razširjenosti drog med slovensko mladino in o težavah mladih. O tem je hotela napisati knjigo z upanjem, da bo dobila veliko zanimivih informacij in navezala stik s kakšnim narkomanom. Psihologinja ji je predstavila Žužo, ki je bila stara petnajst let, vendar pa Desa ni bila preveč prepričana, če se želi pogovarjati z njo, saj si je želela bolj podhranjenega in tresočega odvisnika, takšne osebe pa Žuža ni predstavljal, saj ne ustreza njeni predstavi o narkomanih. Kljub temu, pa ji je Desa dala svojo vizitko, v upanju, da jo bo izgubila.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Naslednji dan pa je Žuža vendarle prišla in s seboj pripeljala prijatelja Dolfija. Ko se je Desa hotela z Žužo pogovoriti, je ta govorila le o tobaku. Desa ji je hotela dopovedati, da od tobaka in alkohola hitreje umremo, vendar je bilo Žuži vseeno, kdaj bo umrla, saj te na koncu življenja vseeno čaka smrt. Desa je za nekaj trenutkov odšla v kuhinjo, Žuža in Dolfi pa sta med tem izginila v neznano in s seboj odnesla steklenico viskija in dve buteljki.

Zvečer se je Žuža, ki je bila vsa objokana, vrnila in povedala, da so Dolfija in še nekaj prijateljev aretirali, medtem ko so pili viski in kadili travo. Žuža jo prosi tudi za prenočišče in hrano. Skupaj se dogovorita, da bo Žuža zjutraj obiskala psihologinjo in si uredila življenje. Desi se Žuža zasmili in ji dovoli ostati čez noč. Desa ji poda predlog o vrnitvi domov, vendar pa Žuža o domu ni hotela slišati, saj je o svojih starših izrekla nekaj najhujših besed. Med njimi je tudi izrekla, da naj bi bila posvojena, oče pa naj bi bil alkoholik. Desa ji da denar za avtobus in nekaj svojih starih oblačil, vendar pa kmalu opazi, da njene zlate ure ni več na omari. Desa je prepričana, da ji je Žuža ukradla uro.

Desa se je hotela o govoricah, ki jih je Žuža povedala o svojih starših prepričati, zato je odšla k psihologinji, kjer je srečala starega prijatelja Pavleta in se tudi z njim pogovorila o težavah mladih. Tam izve, da Žuže ni bilo na dogovorjenem obisku pri psihologinji, kljub temu, da sta se o obisku dogovorili. Pri psihologinji izve, da se je Žuža lagala tudi o njeni starosti, saj je bila v resnici stara le petnajst let.

Kar naenkrat pa je Desa zagledala Žužo. Z njo se je hotela pogovoriti, saj je Desa mislila, da ji je Žuža ukradla zlato ročno uro, pri tem ji je še očitala, da je izkoristila njeno dobroto. Nato so prišli policisti in Žužo odpeljali na policijsko postajo, nato pa v popravni dom. Kmalu je Deso začel mučiti občutek krivde, saj je bila potrebna samo še ena prijava, da lahko Žužo sprejmejo v popravni dom. Vendar se kmalu potolaži, da je ukrepala pravilno.

Desin mož najde uro, ki naj bi jo Žuža ukradla, na hladilniku. Deso zopet muči občutek krivde in zato pokliče Žužine starše. Starši Deso presenetijo zaradi drugačnega mnenja in menijo, da je prevzgojni dom edina in najboljša rešitev za Žužo. Tako Desa izve, da sta tudi starša že obupala nad njo. Desa se je odpravila v prehodni dom za mladoletnike, kjer je obiskala Žužo. Žuža ji je pripovedovala o grozljivki iz njenega otroštva, saj naj bi bil oče pijanec in pretepač,

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

ki je tepel njo in tudi mamo. Vendar pa njenim besedam ni povsem verjela in se tako odločila, da se bo sama prepričala o tem, kako in kaj.

Desa je odšla k Žužinim staršem, kjer je spoznala očeta in njegovo ženo. Prvi stik z očetom in nadaljnji ogled stanovanja, je Deso prepričalo, da jo je Žuža zopet nalagala. Stanovanje je bilo lepo, urejeno in ni zgledalo, da bi se v njem dogajale stvari, za katere je trdila Žuža. Očetovo lepo vedenje in prijaznost pa je Deso le še bolj prepričalo v to, da se je Žuža zlagala.

Kmalu se Desa odloči, da bo ponovno obiskala Žužo. Pred obiskom se še podpre z ogromno količino hrane. Na poti do prehodnega doma sreča Žužinega očeta in skupaj gresta na pijačo. Srečanje z Žužinim očetom je bila za Deso še dodatna potrditev, da se je Žuža zlagala, saj je po njenem mnenju oče miren in seveda tudi čeden in nikakor ne more biti oklican kot alkoholik.

Desa je pozno prišla domov in doma jo je čakal zelo razburjen mož, kar je bilo pri njemu zelo nenavadno. Vendar je imel razlog za to, saj jo je Žuža celo popoldne čakala, se nato zaprla v stranišče in ko so hoteli vstopiti, je že ni bilo več, saj je pobegnila skozi okno. Desa se je zopet počutila kot izdajalka, saj je izrabila Žužino zaupanje. Kmalu je bilo njeno razpoloženje boljše, saj je bil ta dogodek povod, da se bosta z Žužinim očetom lahko ponovno videla.

Bilo je že pozno in Deso preseneti zvonec. Dolfi in Žužin prijatelj sta pripeljala Žužo k Desi in ji povedala, da je Žuža na tripu in da jih lovi policija, vendar pa Žuže ne moreta vzeti s seboj, saj je preveč zadeta. Desa poskrbi za Žužo in jo odpelje v klet, tabletko pa skrije v skodelico za kavo.

Tako kot skoraj vsako jutro je tudi tisti dan prišla na jutranjo kavo soseda Rezka. Ker Desa ni imela veliko časa, si je Rezka kar sama postregla in si kavo nalila v skodelico z LSD-jem, saj je mislila, da je v njem že natren. Rezka je kaj kmalu začela dobivati znake zadetosti z LSD-jem, zato je odhitela po Žužo in Rezko zaprla v klet. Z Žužo sta pobegnili skozi garažno okno, saj je Desa na cesti zagledala policista.

Gospa Desa je Žužo peljala na svoj vikend, da se stvari saj malo uredijo. Vendar pa je Žuža kmalu prišla nazaj. Ker je Žuža Desi in družini nakopala že kar nekaj težav, sta se Desa in njen mož odločila, da Žužo peljeta domov in naj se tam zmenijo zanjo. Ko sta prispeli domov,

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

je oče Mirko pokazal svoj pravi obraz in brez razloga pretepel mamo Cvetko, Žužo in tudi gospo Deso. Zaradi pretepa je Desa v strahu pobegnila domov, Žuža in mama pa za njo.

Že naslednji dan Žuža pripelje prijateljico Leno, ki je narkomanka. Z Deso začneta pogovor o drogiranju in o prvih stikih z drogo, v zameno za informacije, pa ji Desa omogoči odvajanje od drog v njenem domu.

Kmalu po tem, ko je Desa sprejela narkomanko v svoj dom, je v stanovanje vstopila množica policistov, ki so odpeljali Žužo, Leno in Dolfija. Za ta dogodek je kriva soseda Rezka, ki je Desa prijavila, ker naj bi ta preprodajala mamila. Vendar Desa pojasni inšpektorju vso zgodbo, od takrat, ko je Žuža prosila Deso za ogenj v čakalnici psihiatrične ambulante, pa do trenutka, ko so jih odpeljali.

Minili so trije tedni, ko sta Žuža in Lena prišli k Desi na obisk, in jo prosili, če bi se lahko na njenem vikendu učili za razredne izpite za prvi letnik srednje šole. Desa jima je prošnjo z veseljem odobrila in se s solzami od njiju poslovila, saj je vedela, da bosta zaživelu novo življenje.

4.3.2 Književni čas

Za razliko od drugih del iz serije je v tej knjigi čas zelo natančno podan: zgodba se začne 27. avgusta in se zaključi v nedeljo ob koncu oktobra. V knjigi so tudi natančno določeni deli dneva (jutro, popoldne, večer, noč), v katerem se dogajanje odvija.

4.3.3 Književni prostor

Prostor je natančno določen. Dogajanje je postavljeno v večje slovensko mesto, ki pa ni imenovano. Največji del književnega prostora je dogajanje pri Desi doma. Dogajanje poteka na ulici, v kavarni, pri psihologinji, na policijski postaji, v prehodnem domu, Žužinem domu, na poti proti Desinem vikendu.

4.4 *Blazno resno slavni*

4.4.1 Potek dogajanja in književne osebe

Glavna oseba je štirinajstletni Grega Kovačič - Štoflc. Stranske osebe, ki nastopajo v delu so: Gregova mama, Hijacint, igralci Kokoroko, Karla in Marina, režiser Bogo, direktor Ferderber in njegova hči Veronika, Gregov prijatelj Rok in Gregova babica.

Grega Kovačič je trinajstletni fant, ki ga kličejo Štoflc. Je rdečelas, majhen in za svojo starost še ne dobro razvit in zato tudi nepriljubljen med svojimi vrstniki.

Grega se igra na igrišču, kjer ga zmoti moški glas z imenom Hijacint. Ta ga povabi na avdicijo, za snemanje novega slovenskega filma, z razlogom, da iščejo prav takšnega dečka, kot je on. Najprej se mu njegova ponudba ni zdela zanimiva, saj bi mu nastopanje v filmu prineslo še več zbadanja s strani prijateljev, vendar se nato le udeleži avdicije.

Na poskusnih posnetkih se Grega odlično odreže in zato dobi eno izmed glavnih vlog, v novem slovenskem filmu *Krvava njiva*. Naslednja koraka sta bila podpis pogodbe in učenje obsežnega scenarija. Podpis pogodbe je dečku delal preglavice, saj se je na avdiciji zlagal, da je star že štirinajst let in to bi bil lahko razlog, da bi ga odpustili.

Naslednji dan se z mamo odpravita na Kekec film, kjer spozna oddelek s kostumi, svojo maskerko in lepo deklico, ki igra njegovo sestro, z imenom Ana. Mama pri podpisu pogodbe ni imela nobenih težav, saj nihče ni vprašal o njegovi starosti.

Naslednje jutro se na Kekec film odpravi že navsezgodaj. Tam spozna vse svoje soigralce in ostale ljudi, ki so povezani s filmom. Medtem pa mama že veselo zapravlja denar, še preden bi Grega dobil kakršnokoli plačilo za svoje delo.

Na snemanju se oglasi tudi mama, ki se počuti izredno pomembno in hoče biti v središču pozornosti. Grega tako nima miru, saj mu je mama ves čas za petami. Ker takšnega pritiska ne zdrži, zbeži v bližnji park in premišljuje, da takšne sramote ne bo več prenašal in bo prenehal

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

s snemanjem filma. Tja prihiti Hijacint in se z njim pogovori. Grega mu uspe pomiriti in tako nadaljuje snemanje filma.

Odidejo na kavo in tam se jim pridruži še en režiser, ki takoj opazi Grega in mu ponudi vlogo v reklami. Grega vlogo sprejme in tako se že naslednji dan odpravijo na Gorenjsko snemat reklamo. Reklama se je snemala za Zavarovalnico Franja. Po končanem snemanju pa Grega zanima namen reklame in tako izve, da so njega izbrali zato, ker je grd in bo tako vsem ljudem zlezal v srce, vse matere pa se bodo ob pogledu nanj zjokale od usmiljenja.

Grega in Uroš se odpravita na zabavo, na katero ju je povabila Veronika. Veronika je hči direktorja filma in v filmu igra vlogo Gregove sestre in je ena izmed najlepših deklet. Na zabavi je Grega neopazen, dokler ga Veronika ne predstavi ostalim dekletom kot igralca iz filma, v katerem igra njenega brata. Od takrat naprej so bile vse oči deklet vpete v njega in s svojo zabavnostjo je vsa dekleta spravljala v smeh. Dekleta, ki jih je spoznal na zabavi, so ga kar naprej vabila na svoje zabave, saj je bil zelo priljubljen in popularen. Na eni izmed zabav je spoznal, da ga je dekle povabila na zabavo samo zato, da bi zabaval goste s svojim zabavnim pripovedovanjem in ne zato, ker bi bil lep, popularen. Tako Grega ni več v središču pozornosti, ostane sam in se odpravi domov. Na naslednji zabavi je Grega v neomejenih količinah pil alkohol in rezultat pitja je bilo bruhanje. Pobruha gostiteljico in jo nato celo vpraša, če bi bila njegova punca. Z njegovimi dejanji, si naredi grozno sramoto in se zopet sam odpravi iz zabave. Ustavi se v parku, kjer se odloči, da ne gre več domov in se zato odpravi k stari mami. Zopet sreča Hijacinta, ki je kot njegov dobri duh, ki ga zopet rešuje in po svoje tolaži.

Naslednja snemanja so bila vedno bolj zapletena. Člani snemalne ekipe in igralci se ves čas kregajo, tudi pozdravijo se skoraj ne. Na snemanju Grega v garderobi zagleda dekle in se ponovno zaljubi. Njegova ljubezen je sedaj Marina. Zaradi zaljubljenosti se mu svet spremeni, saj ponoči ne spi in srce mu hitreje razbija.

Grega in Veroniko so povabili v mladinsko radijsko oddajo *Ful Žur*. Oddaja je potekala v živo in poslušalci so imeli možnost postavljanja kakršnih koli vprašanj. Grega je imel veliko tremo, zato je dan pred oddajo skoraj obiskal bolnišnico. V oddajo pokliče član Žrtev slovenskega filma in kritizira film *Krvava njiva*. Gosta sprašuje o goljufijah, ki se dogajajo ob

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

snemanju filma. Ker se moški noče predstaviti, ga radijska voditeljica odslovi in tako zaključí oddajo.

Nadaljnjo snemanje prekinijo stavkajoči scenski delavci in snemalci. Prišli so tudi novinarji in Grega prosili za izjavo. Grega je podal svojo izjavo o dogodkih na snemanju, vendar naslednji dan doživi šok, ko vidi v časopisu njegovo prirejeno izjavo. Še isti dan pa Grega doživi še en šok. Na televiziji zagleda reklamo za Zavarovalnico Franjo in Grega je še bolj obupan in razočaran. Odloči se, da bo storil samomor in mami napiše poslovilno pismo. Prvi poskus samomora se mu ponesreči, saj ga mama preseneti. Naslednji poskus samomora poskusi z zaužitjem tablet, vendar ga zopet najde mama. Z rešilcem ga odpeljejo v bolnišnico, kjer zdravniki ugotovijo, da je zaužil le manjšo količino odvajal. Naslednji dan Grega obiše Hijacint in mu nameni nekaj lepih besed o njegovi igralski karieri. Grega se potolaži. Dan nadaljujeta z zabavnimi telefonskimi klici. Kličeta prijatelje in znance in se iz njih na zabaven način norčujeta.

Po enotedenskem premoru se Grega zopet vrne na snemanje. Bilo ga je strah, saj ni vedel, kako ga bodo sodelavci sprejeli, glede na izjave, ki so bile podane v časopisu. Grega sodelavci lepo sprejmejo in z njimi nima nobenih težav. Grega se v njihovi družbi počuti zelo dobro, kot v krogu družine. Vendar pa ima Grega težave s svojimi prijatelji in tudi z ljudmi, ki ga srečajo na cesti. S prijatelji se ne druži več in tudi na ulico ne gre rad, saj se vsi iz njega norčujejo.

Grega dobi povabilo za televizijsko oddajo *TV mularija* in se povabilu odzove. Že v prvih minutah oddaje dobijo telefonski klic. Pokliče skrivnostni glas, ki grozi, da je v studiu bomba. Moški glas zahteva prekinitev snemanja filma *Krvava njiva*. Predstavi se kot član teroristične skupine *Žrtve slovenskega filma*. Grega je glas poznal že iz radijske oddaje *Ful žur*. Na koncu so ugotovili, da bombe v studiu ni bilo.

Na snemanjih se začnejo dogajati čudne stvari. Požar zajeme studio in celoten studio pogori. Snemanje filma prestavijo v gozd, kjer Karla prestraši vse, ko z rekvizitom pištole zaigra uboj Marine. Celotna ekipa si vzame odmor in se odpravi v gostilno na vampe. Vsem, ki so jedli vampe, postane slabo in bruhamo. Veronika začne razmišljati, da morajo imeti člani *Žrtve slovenskega filma*, člana znotraj njihove ekipe, saj vedno vedo, kje in kdaj se bodo kje

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

nahajali. Ko se hočejo odpraviti, ugotovijo, da šoferjev in avtomobilskih ključev ni nikjer, gume kombija so razrezane in bencin razlit po tleh. Člani Žrtev nadaljujejo svoj pohod in ukradejo ves filmski trak, ki je bil do sedaj posnet. Od policije izvedo, da so delavci stavkali, ker so bili podkupljeni. Podkupil naj bi jih neznanec s čudnim naglasom.

Naslednji načrt je bil, da Grega, Veronika in Uroš razkrinkajo člana Žrtev. V oddaji *TV mularija* objavijo, da bo Grega v naslednji oddaji razkril, kdo so člani Žrtev. To je bila nastavljena past, saj Grega sklepa, da bo član hotel preprečiti razkritje in se tako izdal kar sam. Na začetku se izkaže, da je član Žrtev slovenskega filma režiser Bogo, vendar Gregu ni jasno zakaj hoče uničiti lasten film. Bogo mu pojasni, da je bil njegov namen odstopiti od snemanja filma, vendar mu je Ferderber, ki je direktor filma, grozil z visoko denarno kaznijo. Ko skupaj razmišljata o krivcu, ju preseneti gospod Ferderber, ki pojasni, da je on krivec za vse. Pove, da je film nezgodno zavarovan in da bo za vso storjeno škodo dobil ogromno vsoto denarja od zavarovalnice. Njuno smrt hoče uprizoriti kot nesrečo pri delu, vendar ga pri tem zmoti vstop Hijacinta z Romuni, ki preprečijo umor. Veronikinega očeta zaprejo, Romuni izginejo, Bogo obišče sodišče.

Snemanje filma se nadaljuje in končno dočakajo premiero filma *Krvave njive*. Grega dobi ponudbo za reklamo in tudi za mladinsko revijo *PIL*, kjer naj bi zanje pisal Spomine nekega zvezdnika. Spomladi začnejo s snemanjem novega slovenskega filma *Mrtve brajde*.

4.4.2 Književni čas

Literarni čas ni povsem natančno določen. Obdobje se začne od začetka poletnih počitnic, ko Grega dobi vlogo v filmu, in vse do oktobra, ko končajo s snemanjem filma. Tudi tukaj se pokaže pripovedni zamolk, ki traja vse do pomladi, ko se začne snemanje novega filma. V knjigi so prikazani tudi deli dneva, v katerem se dogajanje odvija.

4.4.3 Književni prostor

Dogajalni prostor je večje slovensko mesto. Dogajanje se odvija v prostorih Kekec filma, pri Gregi doma, na podeželju, v Borovnici pri babici in v Piranu.

4.5 *Blazno resno o šoli*

4.5.1 Potek dogajanja in književne osebe

Glavna junakinja je Neža, ki je junakinja v pravem pomenu besede, saj je pridna, marljiva in vzorna učenka. Žane ima sprva vse lastnosti antijunaka, v nadaljevanju pa zaljubljenost iz njega napravi drugačnega človeka.

Zopet je prišel čas šole, prvi september in učenci so vznemirjeni vstopili v 6. b razred, osnovne šole Francke Kozamurnik in na tihem ugotovili, da so razredničarke Silve veseli in tudi ona si prizna, da ji je bilo dolgčas po njih. V prvi vrsti sedi Marica, vsa nestrpna in razburjena od pričakovanja, da bo lahko napisala prvo šolsko nalogo. V tretji vrsti sedi Marko, ki je bolj sanjavi fant, ki je celo leto fantaziral in opazoval skozi okno. V zadnji vrsti pa sedi Žane, ki je najstarejši, saj je že večkrat ponavljal razred. Že prvi dan šole je razmišljal, kakšne norčije bo v tem šolskem letu počel, kako bo nagajal in komu bo nagajal. Bil je strah in trepet vseh učencev. Pred njim je sedela Milica, ki je bila tako kot vsako leto, tudi letos brez upanja, da bo to šolsko leto potekalo, kot je treba, saj je imela za seboj Žaneta, poleg nje pa sta sedeli tudi sošolki Špela in Manca, ki sta ves čas klepetali in zbadali Milico.

Manca je bila Žanetovo dekle, a jo je kmalu zamenjal za Nežo. To novico sporoči pred celim razredom, čeprav ga ona ne mara. Manci ta novica ni všeč, zato med poukom Neži napiše listek z grožnjo, naj Žaneta pusti pri miru. Čez nekaj trenutkov je Neža ponovno dobila listek, na katerem ji je Žane sporočil, da ga mora po pouku počakati pred šolo. Žane si je za svoje dekle izbral Nežo, vendar ji s tem nakoplje sovraštvo Špele in tudi Mance, ki je do sedaj veljala za njegovo dekle. Listka se je hotela znebiti, vendar ga prestreže Kiler, ki je učitelj zgodovine. Ta se iz njiju norčuje in jima poda kazen, da morata do naslednjega tedna izdelati referat o šoli v devetnajstem stoletju, po vrhu vsega pa sta dobila še enko.

Neža je obupana in zaman išče tolažbo v sošolkah. Ko se jim hoče pridružiti na kosilu, jo sošolke na pobudo Mance izločijo in se ne družijo z njo. Oporo išče tudi pri prijateljici Daši, vendar ji tudi ta pomoči ne nudi, le molči in zavrača njen pogled. Neža postane osamljena, brez prijateljic in vse to je razlog, da je v stiski.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Neža je bila zelo pridna učenka, bila je odličnjakinja in zato se je bala povedati mami, da je dobila enko. Naslednjega dne si Neža ni upala v šolo, zato se odloči, da bo špricala pouk. Zaveda se, da je to, kar počne narobe, najbolj pa ji je bilo grozno, ker je lagala mami, vendar tudi naslednji dan ne gre v šolo.

Mama se vrne iz službe in poleg nje stoji sošolka Daša, ki je Nežki prinesla zapiske, saj je že dva dni ni bilo pri pouku. Mama je bila zelo žalostna in razočarana, saj je svoji hčerki zaupala, vendar ji le dala možnost, da svoje izostanke iz šole pojasni. Neža je začela jokati in tako ji je postalo veliko lažje, saj je mama izvedela za njene težave.

Naslednji dan gresta skupaj k razredničarki na pogovor. Neža ji pove celotno zgodbo in razredničarka postane vidno pretresena, tako kot njena mama. Razredničarka jo opozori, naj naslednjič takoj pride k njej na pogovor, če bo imela kakršne koli težave, saj je ona tudi zato tam. Učiteljica ji še obljubi, da se bo pogovorila s Kilerjem. Neža je za ta dva dneva dobila neopravičene ure, saj ji mama ni hotela napisati opravičila, saj bi jo lahko kasneje zopet zamikalo, da bi ušpičila kaj takega.

Učiteljica se s Kilerjem pogovori, vendar pa ne prevzeme odgovornosti za Nežino špricanje. Po njegovem je bilo norčevanje le šala, ki jo je izvedel na njen račun. Učitelj pravi, da so učenci razvajeni, imajo preveč pravic in da učitelji lahko le z grožnjo pridobijo pedagoško avtoriteto. Kiler je zahteval, da Neža dobi ukor vsega učiteljskega zbora, vendar se je učiteljica Silva temu uprla. Kiler je ves razdražen in maščevalno nastrojen odšel iz zbornice.

Pri uri zgodovine Kiler vrne Neži udarec nazaj in jo vpraša zadnje snov. Neža obravnavane snovi ne zna in zato dobi nezadostno oceno. Kiler od nje zahteva izdelan referat, vendar kljub temu, da se rok za oddajo referata še ni iztekel, dobita oba z Žanetom nezadostno oceno. Vendar to še ni bilo dovolj, Kiler je s svojim maščevanjem še nadaljeval. Od Neže je zahteval zgodovinski zvezek, ki pa po njegovem mnenju ni urejen, zato ga mora prepisati do ponedeljka.

Prišel je vikend, ko sta Neža in Žane pisala referat. Dobila sta se pri Neži in dolgo v noč prebirala knjige in pisala referat.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Že na začetku predstavitve so se sošolci začeli norčevati iz nje, vendar je v tistem trenutku Neža pomislila na mamo in njene besede in tako začela pogumno predstavljati referat. Razred se je tako umiril in začel slediti njuni pripovedi. Za referat sta oba dobila pozitivno oceno, čeprav sta mislila, da bo njuna ocena višja, glede na trud, ki sta ga vanj vložila.

Naslednjo uro so imeli na urniku športno vzgojo. Ta predmet Nežina prijateljica ni marala, saj je bila močnejše postave in je imela zaradi tega težave pri izvajanju programa. Tistega dne so za oceno preskakovali kozo. Milica koze ni in ni mogla preskočiti, zato so se sošolci začeli norčevati iz nje in se ji posmehovati. Kar naenkrat pa je Žane začel Milico spodbujati. Opozoril je razred, naj se ji ne smeji, ampak naj ji nudijo oporo in spodbudo. Žanetova reakcija je presenetila ves razred in kmalu jo začnejo spodbujati vsi. Milici je kozo le uspelo preskočiti. Dogodek v telovadnici je spremenil Nežino negativno mnenje o Žanetu, želela je le, da bo še bolj vljuden in prijazen in tako se je počasi zaljubila vanj.

Učitelj športne vzgoje je v zbornici veselo razlagal, kaj se je zgodilo med uro, zato je bila Sliva zelo ponosna na svoj razred. Učencem je hotela dokazati, da jih spoštuje in jih zato povabila na sladoled.

4.5.2 Književni čas

Čas dogajanja ni povsem natančno določen. Prikazuje čas na začetku šolskega leta, in sicer od prvega šolskega dne, torej od prvega septembra naprej. Zaključí se pred pozno jesenjo. Natančno pa je določeno, v katerem delu dneva se dogajanje odvija.

4.5.3 Književni prostor

Književni prostor je eno od slovenskih mest. Dogajanje poteka v šoli in v Nežinem domu, v gozdu, zdravniški ordinaciji in se zaključí v slaščičarni.

5 SNOV, TEMA IN MOTIVI V DELIH SERIJE *BLAZNO RESNO*

5.1 Snov, tema in motivi v knjigi *Blazno resno o seksu*

- Snov: odraščanje.
- Tema: spolno in ljubezensko dozorevanje mladostnikov.
- Motivi:
 - spoznavanje lastnega telesa,
 - hormonske spremembe,
 - zaljubljenost,
 - osvajanje simpatije,
 - pisanje ljubezenskega pisma,
 - zmenek,
 - otipavanje,
 - samozadovoljevanje,
 - nočni izliv,
 - prva menstruacija,
 - prvi poljub,
 - ljubezen,
 - spolni odnos,
 - nezaželena nosečnost.

5.2 Snov, tema in motivi v knjigi *Blazno resno popolni*

- Snov: Feliksove dogodivščine na Zemlji.
- Tema: pomen in smisel lepega vedenja.
- Motivi:
 - predstavljanje,
 - jutranje umivanje,
 - odnos do sosedov,

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- obnašanje na ulici,
- obnašanje v dvigalu,
- vedenje v kinu,
- vedenje v operi,
- vedenje pri kosilu,
- odnos do sošolcev,
- odnos do starejših,
- odnos do živali.

5.3 Snov, tema in motivi v knjigi *Blazno resno zadeti*

- Snov: Desina izkušnja z Žužo.
- Tema: problem zasvojenosti in odvisnosti.
- Motivi:
 - zgodovina in škodljivost drog, tobaka in alkohola,
 - problematika družinskega nasilja,
 - alkoholizem v družini,
 - prekrški,
 - policijska obravnava,
 - beg pred policijo,
 - beg od doma,
 - otepanje odgovornosti,
 - odgovornost posameznika, družine, šole in države do problematike drog.

5.4 Snov, tema in motivi v knjigi *Blazno resno slavni*

- Snov: Gregova prva igralska izkušnja.
- Tema: življenje slavnih ljudi.
- Motivi:
 - avdicija,
 - nizka samopodoba,
 - podlost ljudi,

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- dvoličnost ljudi,
- zasmehovanje,
- izkoriščanje,
- preveliko vpletanje staršev v življenje otrok,
- alkohol med mladimi.

5.5 Snov, tema in motivi v knjigi *Blazno resno o šoli*

- Snov: odraščanje.
- Tema: stiske in težave šolarjev.
- Motivi:
 - nečimrnost sošolcev,
 - izločenost iz skupine,
 - neopravičeno izostajanje od pouka,
 - goljufanje,
 - medvrstniško nasilje,
 - neprimerno reagiranje učitelja,
 - kazni.

6 O ETIKI IN SPOLNOSTI V SERIJI *BLAZNO RESNO*

Etika je pomembna razsežnost in imanentna vsebina pisateljičinega ustvarjalnega opusa. Z etičnim sporočilom Dese Muck otroke ter najstnice in najstnike naravnost in neposredno tudi vzgaja, kar pa ne okrne umetniškosti avtoričinega pisanja. Le-to je oblikovano humorno, z močno domišljijo, domiselno izbiro in orisom literarnih likov ter humano moralno angažiranostjo. Pisateljica je izrazno in slogovno inovativna in svobodna ter uveljavlja več ravni sodobnega slovenskega jezika. Teoretično izhodišče pisanja o spolnosti je realistično pojmovanje filozofa Igorja Primorca; spolnost je zanj le podaljšek in ena izmed sestavin etičnega ravnanja; za pisateljico je samo del medčloveških odnosov (Švajncer, 2010: 52).

Spolnost je samo del medčloveških odnosov, za katere si avtorica načrtno trudi, da bi bili čim boljši in da bi bilo za to vredno živeti. Obravnava jo kot prebujanje čustev in večinoma zgolj nakazane aspekte hedonizma. Človeško zlo se lahko nadaljuje v spolnosti in rani mlado osebnost. Pisateljica ne prikriva in olepšuje resnične podobe življenja, temveč se loteva tudi mejnih vprašanj človekovega eskapizma, kakršni sta zasvojenost in poskus samomora. V nazornem slikanju realnosti, v kateri je očitno tudi zlo, ohranja optimizem in upanje, da je svet mogoče obrniti na bolje in v ljudeh prebuditi dobro (prav tam: 67).

Primorčevo pisanje o spolnosti je predvsem prispevek k etiki, in sicer k normativni etiki kot eni izmed najstarejših filozofskih disciplin. Filozof sodi v analitično filozofijo in uporablja metodologijo te filozofije, to pomeni natančno argumentiranje, odkrivanje problemov in iskanje ustreznih rešitev, aktualizira pa tudi probleme tradicionalne in kontinentalne filozofije. Zavzema se za tako imenovano realistično razumevanje spolnosti, po katerem le-ta nima posebnega moralnega pomena, je tako rekoč moralno nevtralna, in v skladu z njo se ne poraja nobena specifična spolna morala. Moralnih vprašanj, ki jih zastavlja spolnost, se je treba po Primorčevem mnenju lotevati v pojmih moralnih premislekov, ki veljajo tudi drugje (prav tam: 53).

Primorac pravi, da je »spolnost v osnovi le vir določene vrste užitka in da ni nujno zvezan – bodisi konceptualno ali moralno – s čimerkoli drugim« (Primorac, 2002: 9).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Prokreiranje ni pravi in edini smoter spolnosti, tudi ljubezen ni nujno vedno povezana z njo; velikokrat so medčloveški odnosi že popolnoma izpraznjeni, telesni stiki pa so še vedno ohranjeni. Igor Primorac različne spolne dejavnosti vrednoti moralno enako, saj ima vsakdo pravico do svobodne izbire in spolne svobode, v kateri pa seveda ne sme ogrožati drugega človeka. Filozof ne priznava seksualne perversnosti nasploh, moralno pa obsoja in zavrača motnje, ki jih je treba zdraviti in kazensko preganjati, na primer pedofilijo, nekrofilijo in voajerizem (Švajncer, 2010).

Pojmovanje, da je spolnost samo telesna, je po filozofovem mnenju precej ozko v primerjavi z drugimi pogledi nanjo. Primorac pravi, da »zvajanje seksa na telesno dejavnost ni isto kot njegovo zvajanje na genitalno dejavnost. Dejanja, kot so poljubljanje in božanje, kadar so izvedena le iz užitka, ki ga nudijo akterju, se uvrščajo med seksualna dejanja neodvisno od vsakega spremljajočega genitalnega vzburjenja. Genitalno vzburjenje ni nujen pogoj za to, da neko izkušnjo ali dejavnost razumemo kot seksualno«.

Glede varanja je prepričan, da ni moralno zgrešeno samo po sebi, temveč le toliko, kolikor prizadene bolečino ali trpljenje človeku v partnerski zvezi ter vodi v laganje, prelom obljube in zavezanosti (Primorac, 2002: 105). Ljubezen ni nekaj kar bi bilo mogoče nadzorovati in terjati kot pravico. Ljubosumje med drugimi pomeni strah pred izgubo nečesa vrednega (Primorac, 2002: 110–111).

6.1 Etika in spolnost v knjigi *Blazno resno o seksu*

V knjigi *Blazno resno o seksu* je Dese Muck najbolj nazorno in neposredno pisala o spolnosti. Podnaslov dela je *Knjiga namigov za najstnike*. To delo je vzgojno in moralno naravnano, v katerem človeka narava preslepi, da se razmnožuje. Avtoričino pisanje je brez zadržkov in govori naravnost, direktno, vendar je pri tem pomembna tudi umetniškost dela. V članku Marije Švajncer se zastavi vprašanje: »V čem je ohranjena, če gre v bistvu za nekakšno »težno« delo?« V članku je podan preprost odgovor, da Dese Muck govori o življenjskih vprašanjih dobronamerno, duhovito in strpno. Njene domislice so včasih tako smešne in nenavadne, da so prignane do skrajnosti in absurda. Humorno in literarno prepričljivo je povezovanje moralnega in telesnega, prav tako pretiravanje, nenadni miselni in drugi obrati, presenečenja, učinek valeče se kepe ter združevanje nezdružljivega (prim. Švajncer, 2010).

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Pisateljica opisuje tako telesni razvoj obeh spolov kot tudi prebujajočo se čutnost pri najstnikih, to razlaga podrobno in teoretično utemeljeno. Njena razlaga spolnosti je strokovno neoporečna (na koncu knjige se zahvaljuje tudi ginekologinji dr. Živi Novak - Antolič, ker ji je ves čas stala ob strani s koristnimi nasveti) in natančna. Najstnike in najstnice v estetsko dovršeni obliki poučuje o spolnosti kot o pomembnem delu človekovega življenja in tako premaga njihovo sramežljivost.

V knjigi pisateljica postopoma in na strokoven način prikaže spolno dozorevanje, na koncu pa razblini lažno upanje, da je vse samo lepo in poetično. Mladostnike opozori na nevarnosti, ki nanje prežijo, od pedofilov do posiljevalcev. Pisateljica torej ne prikaže samo idile, ampak je v knjigi stvarna, premišljena in nevsiljivo pokroviteljska.

V knjigi Dese Muck ponuja nekakšne teste in anketna vprašanja, to pa sodi k umetniškosti in iskanju modernih sredstev komuniciranja. Pri tem uporablja humor, ki nima meja. Tudi sama včasih prizna, da odgovora ne pozna, saj se ne postavlja v položaj vsevedne svetovalke. Nekatera vprašanja so namenjena poznavanju spolnosti. Mlade spodbuja, da bi čim bolj razmišljali z lastno glavo in se namenoma izogiba besedi ljubezen, čeprav so mladostniki v tem obdobju, ko so njihove misli zaradi hormonskih sprememb nekoliko zamegljene. Pisateljica jih spodbudi k razmišljanju za nadaljnjo življenje, da se je za dobre stvari potrebno boriti, potemtakem tudi za dobro spolnost. V knjigi mladostnike opozori, da se mora vse dogajati v pravem času, torej tudi s spolnostjo se ne sme prehitevati, pri tem pa jih opozori, da mora biti človek zanj zrel in odrasel. Pisateljica poda najstnicam dober nasvet, da imajo fantom vso pravico reči »ne«, kadar čutijo, da je za telesnost in spolnost še prezgodaj.

Pisateljica Dese Muck v literarni obliki sporoča, da za spolnost ne velja posebna etika, temveč se v njej uveljavljajo samo podaljški siceršnjih medčloveških odnosov, tako pa piše tudi Igor Primorac. Primorac ima vse spolne dejavnosti za enakovredne, razen tistih, ki so izraz in posledica duševnih motenj. Spolnost pa Dese Muck vrednostno povezuje tudi z ljubeznijo. (prav tam: 56–57).

»Ljubezen med dvema človekoma je mnogo več. Je največ, kar se sploh lahko zgodi med dvema človekoma. Ljubezen ni nekaj spontanega, kot je to zaljubljenost. Ljubezen je dejanje volje in ljubezen zgradimo sami. Take ljubezni je na vsem planetu sposoben samo človek. (...)

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

Spolnost med dvema, ki se ljubita, je najlepša, najzabavnejša in najbolj sproščujoča stvar na svetu. Poznata se. Imata se rada taka, kakršna sta. Najdragocenejše darilo ljubezni je, da imamo nekoga, pred komer smo lahko taki, kakršni smo in se nam ni treba pretvarjati. – Ker si zaupata, ju ni strah posledic, ki jih prinaša spolnost, skupaj sta močna. Sta najlepši in najvarnejši svet od vseh svetov. In v tak svet, samo v tak svet naj bi se rojevali otroci. Nekoč tudi vaši. In zato smo vam namenili to knjigo.» (Muck, 1993: 118–119).

Avtorica knjige se s strpnostjo dotakne tudi istospolne usmerjenosti in jo ima za popolnoma enakovredno z ljubeznijo med različnima spoloma, saj naj bi imel vsak človek pravico ljubiti ter čustvovati po svoje, torej biti svoboden (prim. Švajncer, 2010).

6.2 Etika in spolnost v knjigi *Blazno resno popolni*

V knjigi je spolnost omenjena le nekajkrat. Na začetku knjige zapiše: »*To, da vas imajo za packe, bo postala resna ovira najkasneje takrat, ko mama ne bo več edina ženska, za katero bi dečki želeli, da vas poljubi, in oče ne edini moški, ki bo vas, deklice objel čez rame*« (Muck, 1995: 32).

Spolnost je omenjena, ko je vesoljček Feliks pod vplivom kokakole pripovedoval stare vesoljske vice. Kokakola je nanj učinkovala kot alkohol. Pripovedoval je šale, ki niso primerne za otroke in so povezane z razmnoževanjem nenavadnih življenjskih oblik.

»*Pri tistih o prešuštvovanju robotov s poštnimi računalniki so zardevali celo najbolj robati možje*« (Muck, 1995: 68).

Spolnost je v tej knjigi stranskega pomena. Avtorica omeni besedo, ki je tesno povezana z razmnoževanjem, besedo, ki jo je sama pisala po ograji.

6.3 Etika in spolnost v knjigi *Blazno resno zadeti*

Spolnost v knjigi *Blazno resno zadeti* ni pomembna. Spolnost je mogoče razbrati iz medčloveških razmerij v knjigi. Rezka, ženska iz sosesčine je Desina sosedka, ki prihaja k njej na klepet, je zavrta in moralistična. Pri Desi doma, Rezka naključno zaužije drogo in nato začne nadlegovati sosedo Kreslina (Vlado Kreslin kot literarna oseba, te pa ne smemo enačiti z avtentičnim Vladom Kreslinom).

Pisateljici je zelo privlačen oče narkomanke Žuže (dekle, ki jo Desa hoče rešiti droge) in se v njega zaljubi. Ime mu je Miro in je alkoholik in ima s soprogo nezdravo razmerje, ki preskakuje iz skrajnosti v skrajnost. Ko ni trezen pretepa ženo in hčerko, ko pa ni pod vplivom alkohola, pa je čisto drugačen človek, katerega je pisateljica spoznala in se zato tudi vanj zaljubila. Razmerje med njima pa se kar ohranja, čeprav žena dobi zdravniško potrdilo o poškodbah, ki jih je povzročil mož. Mirovo nasilje na koncu občuti tudi Desa (prim. Švajncer, 2010).

6.4 Etika in spolnost v knjigi *Blazno resno slavni*

V knjigi je v okviru spolnosti kar nekajkrat omenjena Gregova zaljubljenost v prelepo in prsato Marino. Večja pozornost je v knjigi namenjena Gregovemu prizadevanju, kako vztrajati v ponorelem svetu domnevno slavnih.

6.5 Etika in spolnost v knjigi *Blazno resno o šoli*

V knjigi *Blazno resno o šoli* je v ospredju etika, spolnost pa je obravnavana posredno, ko se otroci v šoli zaljubljajo drug v drugega.

Žane se zaljubi v Nežo in ta zaljubljenost dela čudeže, čeprav je ta ljubezen še vsa otroška, se Žane iz nasilneža spremeni v pravičnega fanta.

7 UPORABA DELA *BLAZNO RESNO POPOLNI* PRI URI SLOVENŠČINE

7.1 Priprava na uro slovenščine

Za pedagoški del diplomske naloge sem izbrala uro slovenščine, ki sem jo izvedla v petem razredu. Najprej sem poiskala temo, ki je primerna za peti razred. Po premisleku in po posvetovanju z učiteljico sva izbrali temo Pravila lepega vedenja. V knjigi *Blazno resno popolni* sem izbrala primeren odlomek, nato pa začela načrtovati učno pripravo.

Po izbiri teme in odlomka, sem določila cilje, nato pa nadaljevala s pisanjem. Učno pripravo sem razdelila na tri dele: uvodna motivacija, osrednja faza – delo z besedilom in sklepna faza – nove naloge.

Za uvodno motivacijo sem uporabila fotografije, kjer so bili prikazani ljudje v različnih vlogah. Pri tem sem jim zastavljala določena vprašanja. Učence sem s fotografijami motivirala in jih seznanila s temo.

Pri osrednji fazi – delo z besedilom, sem najprej najavila besedilo s kratkim uvodom, naredila odmor pred branjem, nato pa interpretativno prebrala odlomek. Po branju in premoru so učenci izrazili svoja doživetja, nato pa tiho prebrali besedilo. Pred tem sem jih opozorila na neznane besede, ki jih zasledijo v odlomku. Po razlagi neznanih besed so učenci glasno prebrali besedilo. Nato je sledila analiza besedila, kjer sem učencem postavljala določena vprašanja, ki so se navezovala na analizo besedila in na splošna pravila lepega vedenja.

Pri zadnji, sklepni fazi – nove naloge, sem učence razdelila v štiri skupine. Vsaka skupina je dobila list z napisano situacijo, ki so jo odigrali, nato pa so napisali pet pravil lepega vedenja v dani situaciji. Po končanem delu so učenci predstavili svoje izdelke.

7.2 Analiza ure slovenščine:

Pedagoški del diplomske naloge sem izvedla v petem razredu na osnovni šoli Venclja Perka v Domžalah. Prisotnih je bilo 20 učencev in učiteljica.

Učna ura je potekala skladno z učno pripravo. Učenci so v uvodni motivaciji sodelovali, komentirali fotografije in bili tako motivirani za nadaljnjo delo. Pri vsaki fotografiji so se razgovorili in imeli veliko komentarjev, katere sem tudi upoštevala.

Ob mojem glasnem interpretativnem branju besedila so učenci pozorno poslušali besedilo, nato pa je nekaj učencev odgovorilo na dve vprašanji o izražanju doživetij pri branju odlomka. Večina učencev je bil odlomek všeč, nekaterim bolj, drugim manj. Po tistem branju besedila so učenci podčrtali neznane besede. Večina učencev je imelo kar nekaj podčrtanih besed in so za te neznane besede tudi vprašali. Pri tem so učenci sodelovali tudi sami, saj so najprej oni razložili besedo, po potrebi pa sem njihove odgovore popravila ali dopolnila.

Pri analizi so učenci odgovarjali na vprašanja, pri katerih so učenci povedali svoje izkušnje o lepem vedenju. Učenci niso bili zadržani, ampak so zelo lepo sodelovali. Učenci so o pravih lepega vedenja že kar nekaj vedeli, tako da so bili njihovi odgovori v večini primerov pravilni in smiselni.

Pri sklepni fazi – nove naloge sem učence razdelila v štiri skupine po pet učencev. Pri razporejanju v skupine učenci niso imeli nobenih težav, saj so bili v nekaj trenutkih razporejeni v skupine. Navodila, ki sem jih povedala so bila kratka in jedernata, tako da so učenci takoj razumeli bistvo in nadaljnjih podvprašanj o nalogah ni bilo. Učenci so v skupinah zelo lepo sodelovali. V nekaj minutah so kot skupina v vlogah zaigrali in uprizorili različne situacije. Delo v skupini so učenci upoštevali, vsaka skupina je nazorno predstavila situacijo in prebrala pravila, ki so jih kot skupina napisali, da veljajo v dani situaciji. Ostali učenci pa so pri tem njihovo uprizoritev in dano situacijo komentirali in dopolnjevali.

Vse cilje, ki so bili napisani v učni pripravi, so učenci dosegli. Učenci so aktivno sodelovali pri pogovoru in tudi sami pripovedovali primere in izkušnje iz vsakdanjega življenja. Kritično

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

so presojali pravila, bonton in pri nalogah pravila sestavljali, glede na situacijo, ki so jo dobili. Učenci so odigrali in se vživeli v situacijo iz vsakdanjega življenja z igro vlog, pri tem pa so se navajali na skupinsko delo.

Z izvedbo sem bila zelo zadovoljna. Učenci so pri uri sodelovali in bili aktivni. Težav pri pripravi in pri izvedbi učne ure nisem imela. Njihove komentarje, doživetja in izkušnje sem lepo sprejemala in jih ob tem usmerjala k ciljem, ki sem jih želela doseči.

Komentar učiteljice Marjete Kragelj na učno uro:

Učiteljica je uresničila vse cilje, ki so bili predvideni v učni pripravi. Ura je potekala sproščeno, učenci so lepo sodelovali in videti je bilo, da jim je tema všeč. Poseben je bil zlasti zadnji del, ko so morali delati v skupinah in je prišla do izraza njihova ustvarjalnost. Morda bi bilo potrebno za ta del nameniti več časa, kajti to je nekaj, kar daje in učitelju in učencem vpogled v razmišljanje o določeni tematiki in kar je bil tudi namen te ure.

Oddelek je učno in vzgojno precej naporen, tako da je poučevati v njem kar precejšni izziv. Učiteljica je suvereno in dosledno vodila uro, upoštevajoč tudi dinamiko učencev.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

8 ZAKLJUČEK

V diplomskem delu sem obravnavala mladinska dela sodobne slovenske realistične proze pisateljice Dese Muck, serije petih knjig *Blazno resno*, ki je izhajala med letoma 1993 in 2000: *Blazno resno o seksu*, *Blazno resno popolni*, *Blazno resno zadeti*, *Blazno resno slavni* in *Blazno resno o šoli*.

Obravnavana dela sodijo v območje realistične mladinske proze. To so besedila, ki se naslanjajo na socialno resničnost in čim bolj pristno uprizarjajo vsakdanjo problematiko najstnikov v njihovem realnem okolju.

Vsa obravnavana dela so napisana v knjižnem jeziku. V delih pa sem opazila prvine čustveno zaznamovanih besed (slabšalnice, zmerljivke/psovke, prostaške (vulgarne) besede), pokrajinsko pogovorne besede, slengovske besede, žargonske besede in novejšje besede (neologizmi). Mnogo besed v seriji je po izvoru prevzetih, te pa so predvsem sposojenke in citatne besede. Takšno prepletanje besed sem opazila predvsem v mladostniških literarnih osebah, opazila pa sem ga tudi v jeziku pripovedovalke in tudi v jeziku drugih.

Glavni literarni liki serije *Blazno resno* so najstniki v višjih razredih osnovne šole, ki odraščajo in se soočajo s problemi. Vsak od njih je na nek način problematičen in nihče od njih ni popoln.

Tema posamezne knjige je izražena že v naslovu, motivi pa so izraženi na začetku poglavij, ki jih ima knjiga. Vsa dela tematizirajo odraščanje mladega človeka, ob tem sem prišla do zaključka, do so značilne teme odraščanja v seriji *Blazno resno*: spolnost in ljubezen, pomen in smisel lepega vedenje, zasvojenost in odvisnost, življenje slavnih ljudi, stiske in težave šolarjev. Najstnika na poti spremljajo tudi pasti, s katerimi se mora najstnik soočiti. Na nek način pa so to tudi namigi, kako se s problemi spoprijeti in najti pravo pot v življenju.

V obravnavanih delih sem analizirala temo o etiki in spolnosti in ugotovila, da je v večini del spolnost omenjena neposredno ali pa posredno, saj je v knjigah spolnost obravnavana kot del medčloveških odnosov, za katere se avtorica načrtno trudi, da bi bili čim boljši. V knjigi *Blazno resno o seksu* je najbolj nazorno in neposredno napisano o spolnosti. V njej je opisan

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

tako spolni razvoj obeh spolov, kot tudi čutnost pri najstnikih, spolno dozorevanje in opozarjanje najstnikov pred pedofili in posiljevalci. V ostalih knjigah je spolnost povezana z razmnoževanjem in posredno z zaljubljenostjo.

Odlomek iz knjige *Blazno resno popolni* je primeren za obravnavo v šoli, saj govori o pravilih in bontonu lepega obnašanja. Ta tema je v življenju zelo pomembna, zato se mi je zdela tudi primerna za obravnavo v šoli. Pri izvedbi učne ure so učenci aktivno sodelovali pri pogovoru, igranju vlog in pri pripovedovanju o njihovih izkušnjah.

9 VIRI IN LITERATURA

9.1 Strokovna literatura

- Blažič, M. M. (2003). Slovenska realistična in fantastična pripoved pri pouku književnosti v OŠ. V: Mednarodni simpozij Obdobja – metode in zvrsti. Slovenski roman. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko filozofske fakultete.
- Haramija, D. (2000). Slovenska realistična avanturistična mladinska proza. Videm pri Ptuj: GIZ GTP.
- Haramija, D. (2003). Žanri slovenskega mladinskega realističnega romana. V: Obdobja št. 21.
- Haramija, D. (2005). Pregled sodobne slovenske mladinske proze. V: Jezik in slovstvo 50/3–4.
- Haramija, D. (2006). Sodobna slovenska mladinska proza. Preseganje meje, Zbornik 17. (281–294).
- Haramija, D. (2009). Sedem pisav. Opusi sedmih sodobnih slovenskih mladinskih pisateljev. Maribor: Mariborska knjižnica, Pedagoška fakulteta UM.
- Haramija, D. (2010). Sodobni slovenski socialno-psihološki mladinski roman. V: Obdobja št. 29. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Kmecl, M. (1996). Mala literarna teorija. Ljubljana: Založba M & N.
- Kobe, M. (1987). Pogledi na mladinsko književnost. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Malečkar, N. (1997). Ne le intervjuji. Ljubljana: Študentska organizacija Univerze, Študentska založba.
- Križaj-Ortar, M. idr. (2003). Na pragu besedila. Učbenik za slovenski jezik v 2. letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol. Ljubljana: Založba Rokus.
- Primorac, I. (2002). Etika in seks. Ljubljana: Krtina.
- Saksida, I. (1994). Mladinska književnost med literarno vedo in književno didaktiko. Maribor: Obzorja.
- Saksida, I. (2001). Mladinska književnost. V: Pogačnik, J. idr. Slovenska književnost III. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika, (1998). Ljubljana: DZS.

Terčič, K. (2012). Analiza besedil iz serije *Blazno resno* pisateljice Dese Muck.

- Švajncer, M. (2010). O etiki in spolnosti v mladinskih delih Dese Muck. V: *Otrok in knjiga št. 77*.

9.2 Leposlovna literatura

- Muck, D. (1993). *Blazno resno o seksu: Knjiga namigov za najstnike*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Muck, D. (1995). *Blazno resno popolni: Knjiga namigov za najstniški bonton, uporabna tudi v našem osončju*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Muck, D. (1996). *Blazno resno zadeti*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Muck, D. (1998). *Blazno resno slavni*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Muck, D. (2000). *Blazno resno o šoli*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

10 PRILOGE

10.1 Učna priprava

Učiteljica: Katja Terčič	Datum: 22. 11. 2011
Razred: 5. C	Predmet: SLO
Učna tema: Pravila lepega vedenja	
Učna enota: DESA MUCK: <i>Blazno resno popolni</i>	
Učni cilji: <ul style="list-style-type: none">• Učenci odigrajo in se vživijo v situacijo iz vsakdanjega življenja.• Učenci aktivno sodelujejo pri pogovoru in sami povedo primere iz vsakdanjega življenja.• Kritično presojujejo pravila, bonton.• Sestavljajo pravila, bonton v različnih situacijah.• Učenci se navajajo na skupinsko delo.	
Učne metode: razlaga, pripovedovanje, opis, poročanje, pogovor, delo s tekstom	
Učne oblike: skupinska, frontalna, individualna, dvojice	
Učna sredstva in pripomočki: <ul style="list-style-type: none">• Fotografije, besedilo D. Muck <i>Blazno resno popolni</i> (odlomek), listi z nalogami	
Viri in literatura: <ul style="list-style-type: none">• Slovar slovenskega knjižnega jezika	

Potek učne ure
I. UVODNA MOTIVACIJA: <p>Učencem pokažem fotografije, na katerih so prikazani ljudje v različnih vlogah (obiskovalec v muzeju, voznik, tekmovalec, bolnik, oseba pri jedi).</p> <ul style="list-style-type: none">• Kdo je na sliki?• Kaj počne oseba na sliki?• Kako se morajo obnašati ljudje na fotografiji?• Katera pravila morajo upoštevati?

II. OSREDNJA FAZA – DELO Z BESEDILOM:

- **NAJAVA BESEDILA:**

Prisluhnite, kaj se zgodi, če pride na obisk vesoljec Feliks, ki mora zaradi okvare na svojem letalu pristati na zemlji, pri Zali in Martinu. Vesoljček Feliks odkrije, da je na zemlji tudi njegov brat Meliks, ki ga morajo nujno poiskati; najprej v kinu.

- **PREMOR PRED BRANJEM:**

Učenci se umirijo in pozornost usmerijo na poslušanje.

- **INTERPRETATIVNO BRANJE IN DOŽIVLJANJE BESEDILA:**

Glasno in doživeto preberem odlomek iz berila.

- **PREMOR PO BRANJU:**

Učenci uredijo svoja občutja in podoživijo prebrano zgodbo.

- **IZRAŽANJE DOŽIVETIJ:**

Učenci pripovedujejo o vtisih in izražajo svoja mnenja o prebranem besedilu. Preko vprašanj spodbudim njihovo izražanje občutij:

- Ali vam je bil odlomek všeč?
- Kaj vam je bilo najbolj/najmanj všeč in zakaj?

- **TIHO BRANJE:**

Učenci tiho preberejo besedilo in narahlo podčrtajo besede, ki jih ne razumejo.

- **RAZLAGA NEZNANIH BESED:**

Učencem razložim pomen neznanih besed in besednih zvez; pri tem lahko sodelujejo tudi sami in iščejo ustrezne sopomenke. Njihove odgovore po potrebi popravim ali dopolnim.

- E.T. – glavni junak, vesoljček iz ameriškega filma z istim naslovom.
- Orgija – razbrzdano veseljačenje.
- City police – mestna policija.
- Keha – zapor, ječa.
- Blagovoli – milostno, dobrohotno kaj storiti.
- Malenkosten – ki pripisuje malo pomembnim stvarem prevelik pomen.

- **GLASNO BRANJE:**

Učenci glasno preberejo besedilo. Branje večkrat ponovimo.

- ANALIZA:
 - Kako so gledalci v kinu doživljali slovo vesoljčka E.T.?
 - S katerimi besedami to ponazori pisateljica?
 - Kako se ob filmu počuti pisateljica?
 - S čim primerja svoje počutje?
 - Zakaj se vseeno ne more pridružiti splošnemu razpoloženju množice?
 - Kaj (kdo) jo moti?
 - Kako poimenuje fante in dekleta, ki ji ne pustijo, da bi uživala v filmu?
 - Zakaj imamo pravila?
 - Kako bi se ljudje obnašali, če ne bi imeli pravil?
 - Zakaj moramo upoštevati pravila? Npr. Zakaj moramo upoštevati pravila v razredu?; Zakaj moramo upoštevati prometne znake?
 - Ali so vam starši, kdaj rekli »lepo se obnašaj«?
 - Kdaj in kje se moramo obnašati lepo?
 - Pravilom lepega vedenja pravimo tudi bonton ali olika. Bonton določa tudi odnos do hrane in pravila pri jedi.
 - Kaj bi bilo, če ljudje ne bi upoštevali pravil?
 - Kako se moramo obnašati pri jedi?
 - Ali imamo vsi enaka pravila pri jedi?

III. SKLEPNA FAZA – NOVE NALOGE:

- Učence razdelim v štiri skupine in jim podam navodilo za delo. Vsaka skupina dobi list z napisano situacijo in jo odigrajo, nato pa napišejo pet pravil lepega vedenja v dani situaciji.
- Po končanem delu skupine predstavijo svoje izdelke ostalim učencem.

10.2 Odlomek

Desa Muck: *BLAZNO RESNO POPOLNI*

Oče, Zala, Martin in Feliks so že čez nekaj minut z vstopnicami v rokah stopali skozi vrata v toplo, varno temo kinodvorane, kjer se je na velikem platnu E.T. poslavljaj od zemeljskih prijateljev. Jokalna orgija, kot veste.

Sedela sem v deseti vrsti in trpela kot ranjena zver. Pa ne zaradi solz, ki so poplavljalje dvorano, saj so se jim želele pridružiti tudi moje, temveč zato, ker sta to preprečevala dva mulca in dve muli vaših let, ki so sedeli za mano. (Ne vem, kaj imate tako pozno iskat v kinu!) Ko je E.T. ponujal svojemu objokanemu prijatelju ročico v slovo, se zadere eden od mulcev: »Fuj! Po glav' ga mahn'!« In začne žvižgati, muli pa rezgetati.

Ves film sem potrpežljivo prenašala, ko so z zoprnimi okončinami brcali v naslonjalo mojega sedeža, cmokljali, šušтели in metali papirčke v moje naročje... to zdaj pa je preseglo vse! Smrt otrokom, svobodo odraslim! Vstanem... moja mogočna senca popolnoma prekrije platno. Zaslišijo se žvižgi in prižge se luč. Izvlečem pištolo in zahropem: »Glavni inšpektor Desa, ŽABJA VAS CITY POLICE!«

Mulam in mulcem popadajo deset let stari žvečilni gumiji iz ust in od groze jim raznese mozolje. In hajdi - v keho! Najmanj deset let prisilnega šolanja jim ne uide! In to bo doletelo tudi vse tiste, ki:

- zamujajo in jih je po možnosti večja družba, tako da mora vsa vrsta stati do konca filma, da si gospoda blagovoli poiskati in zasesti svoje sedeže,
- ne vstanejo, kadar hočeš do svojega sedeža, pomagati si moraš z lebdenjem,
- se rinejo mimo, s hrptom obrnjeni proti tebi, tako da si lahko v miru ogledaš njihove neumite vratove in prhljaj na suknjičih,
- na ves glas grizljajo sladkarije, čips itd., pokajo z žvečilnimi gumiji in mečejo papirčke po tleh,
- polagajo noge na naslonjala, se zvijajo, klepetajo, smrčijo,
- mislijo, da morajo z duševno zaostalimi pripombami zabavati vso dvorano,
- se mečkajo in poljubljajo kje drugje kot v zadnji vrsti,
- se letos še niso umili in si zamenjali nogavic,
- da se ne bi našli nahoda njihovi najbližji, hodijo kihati in kašljati v kino.

O.K., O.K., Zala in Martin, nika spet ne vlecita Feliksa iz knjige. Kaj sta tako malenkostna? Prav zdaj sem hotela napisati, da imajo otroci pravico do popravnega izpita, odraslim pa sledi dosmrtno kopanje jarkov in pletenje košar.

Ko so zaradi mojega junaškega nastopa prižgali luč, smo si lahko natančno ogledali dvorano – rožnatega pritlikavca ni bilo!

»Feliks, kaj misliš, kam bi lahko šel? Kaj bi Meliksa na Zemlji najbolj zanimalo?«

»Opera,« je sramežljivo šepnil Feliks.« Bojim se, da je šel v Opero... Na našem planetu je namreč prepovedana.«

(Muck, 1995: 82–84).

10.3 Naloge učencev

ŠTEVILKA SKUPINE: _____

ŠTEVILO ČLANOV: _____

Na izlet se odpravite z mestnim avtobusom. Nekateri izmed vas se na avtobusu neprimerno vedejo. Povzročajo hrup, uničujejo stole, ne odstopijo sedeža starejšim...

Uprizorite dano situacijo in se o njej pogovorite.

Napišite pravila lepega vedenja na mestnem avtobusu?

- Na avtobusu ne smemo vpiti.
- Stol moramo odstopiti starejšemu.
- Med vožnjo ne vstajamo.
- Na avtobusu ne smemo imeti pijače in hrane.
- Med vožnjo se ne smemo pogovarjati z voznikom.

ŠTEVILKA SKUPINE: _____

ŠTEVILO ČLANOV: _____

Na izlet se odpravite v gore. Nekateri izmed vas se neprimerno vedejo. Trgajo zaščitene cvetlice, povzročajo hrup, plašijo živali...

Uprizorite dano situacijo in se o njej pogovorite.

Napišite pravila lepega vedenja v gorah:

- *V gorah ne plašimo živali.*
- *Ne nabiramo gorskega cvetja.*
- *Smeti odnesemo v dolino v koš.*
- *Se držimo določenih poti.*
- *S seboj imamo prvo pomoč.*

ŠTEVILKA SKUPINE: _____

ŠTEVILO ČLANOV: _____

Ste v gledališču. Nekateri izmed vas se neprimerno vedejo. V gledališču povzročajo hrup, se med predstavo presedajo, jejo bonbone...

Uprizorite dano situacijo in se o njej pogovorite.

Napišite pravila lepega vedenja v gledališču?

- V gledališču smo tiho.
- Se lepo vedemo.
- Ne uporabljamo telefonov.
- Ne smemo cmokati.
- Ne pljuvamo.

ŠTEVILKA SKUPINE: _____

ŠTEVILO ČLANOV: _____

Med odmorom opazujete dogajanje na šolskem hodniku. Nekateri izmed vas se neprimerno vedejo. Po hodniku povzročajo hrup, se med seboj pretepajo, rišejo po stenah...

Uprizorite dano situacijo in se o njej pogovorite.

Napišite pravila lepega vedenja na šolskem hodniku?

- Na hodniku se ne teče.
- Se ne dere.
- Ne rišemo po steni.
- Se ne tepemo.
- Ne uničujemo.